

ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ
ΟΡΘΟΔΟΞΟΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΝ ΔΙΚΑΙΟΝ
ΚΑΤΑ ΤΑ ΕΤΗ 1980 ΚΑΙ 1981¹

Υ Π Ο
ΑΝΑΣΤ. Π. ΧΡΙΣΤΟΦΙΛΟΠΟΥΛΟΥ
Κ Α Ι
ΒΑΣΙΛΙΚΗΣ ΛΕΟΝΤΑΡΙΤΟΥ

ΤΜΗΜΑ ΠΡΩΤΟΝ
ΓΕΝΙΚΟΝ ΜΕΡΟΣ

§ 1. Έννοια τῆς Ἐκκλησίας καὶ αἱ ἐπὶ μέρους ὀρθόδοξοι Ἐκκλησίαι

1. I. Floca: L' autocéphalie dans l' Église orthodoxe roumaine ἐν Κανον τ. 5 (1981) σ. 104-113.

2. Χρυσούλας Καρυκοπούλου: Τὸ διεθνὲς καθεστὼς τοῦ οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, Ἀθῆναι 1979.

3. * H. Merklein: Die Ekklesia Gottes. Der Kirchenbegriff bei Paulus und in Jerusalem ἐν Biblische Zeitschrift τ. 23 (1979) σ. 48-70.

4. I. Παναγοπούλου: Ἡ ἐθναρχοῦσα αὐτοκέφαλος Ἀποστολικὴ Ἐκκλησία τῆς Κύπρου ἐν EEN τ. 42 (1975) σ. 17-21.

5. Κορινθίας Παντελεήμονος: Τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο ἐν Ἐκκλησία τ. 57 (1980) σ. 187-188, 210-212, 243-246.

6. X. Παπαστάθης: Περὶ τὴν διοικητικὴν ὀργάνωσιν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου, Θεσσαλονίκη 1981.

7. * Βλ. Φειδᾶ: Τὸ αὐτοκέφαλον τῆς Ἐκκλησίας Γεωργίας ἐν Ἐπιστημονικὴ Ἐπετηρὶς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν τ. 24 (1979-1980) σ. 89-140.

8. R. Pottz: Autokephalie und Autonomie als Verfassungsstrukturen der orthodoxen Kirche ἐν Κανον τ. 5 (1981), σ. 143-156.

---

1) Τὸ προηγούμενον (δέκατον ἕκτον) δελτίον, ἀναφερόμενον εἰς τὰ ἔτη 1978 καὶ 1979, ἐδημοσιεύθη ἐν Θεολογία τ. 52 (1981), σ. 861-894. Εἰς τὰ προηγούμενα δελτία, ἰδίᾳ τὸ πρῶτον, ἐκτίθενται αἱ κατὰ τὴν σύνταξιν αὐτοῦ ἀκολουθούμεναι ἀρχαὶ καὶ ἀναγράφονται αἱ χρησιμοποιούμεναι συντμήσεις.

9. Π. Ροδούλου: Ἐκκλησιολογικὴ θεώρησις τοῦ τριακοστοῦ τετάρτου Ἀποστολικοῦ Κανόνος ἐν Κληρονομία τ. 11 (1979) σ. 1-11 = Ecclesiological Review of the thirty-fourth Apostolic Canon ἐν Kanon τ. 5. (1981) σ. 92-99.

10. * J. van Rossum: Reflections on Byzantine Ecclesiology: Nicetas Stethatos' «On the Hierarchy» ἐν St. Vladimir Theological Quarterly τ. 25 (1981) σ. 75-83.

11. * K. Sarkissian: The Council of Chalcedon and the Armenian Church, New York 1975.

12. Σπ. Τρωϊάνου: Παρατηρήσεις ἐπὶ τῶν τυπικῶν καὶ οὐσιαστικῶν προϋποθέσεων τῆς ἀνακηρύξεως τοῦ αὐτοκεφάλου καὶ αὐτονόμου ἐν τῇ ὀρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ ἐν Τιμητικὸν Ἀφιέρωμα εἰς τὸν μητρ. Κίτρους Βαρνάβαν, Ἀθήναι 1980 σ. 337-348.

13. Τοῦ αὐτοῦ: Einige Bemerkungen zu den materiellen und formellen Voraussetzungen der Aurokephalie in der orthodoxen Kirche ἐν Kanon τ. 5 (1981) σ. 157-164.

Διὰ τὸ ἀπὸ τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας Σχίσμα

14. Π. Μπούμη: Τὰ ἀναθέματα Ρώμης-Κωνσταντινουπόλεως καὶ ἡ κανονικότης τῆς ἄρσεως αὐτῶν, Ἀθήναι 1980.

Διὰ τὸ ὄνομα χριστιανός

15. * Orsolina Montevecthi: Nomen Christianum ἐν Paradoxos Politeia ἐν Studi patristici in onore di G. Lazzati, Milano 1980 σ. 485-500.

§ 5. Συλλογαὶ πηγῶν καὶ γενικὰ βοθηήματα

16. * O. Bucci: Tradizione giuridica greco-romana e tradizione giuridica della chiesa ἐν Aquinas τ. 29 (1976) σ. 386-410 καὶ 20 (1977) σ. 92-116.

17. Ἀναστ. Π. Χριστοφιλοπούλου — Βασιλικῆς Λεονταρίτου: Τὸ ἑλληνικὸν ὀρθόδοξον ἐκκλησιαστικὸν δίκαιον κατὰ τὰ ἔτη 1978 καὶ 1979 ἐν Θεολογία τ. 52 (1981) σ. 861-894.

18. * A. D. Frankforter: A history of the Christian movement. The development of Christian institutions, Chicago 1978.

19. * J. Gaudemet: La formation du Droit séculier et du Droit de l'Église aux IVe et Ve siècles², Paris 1979.

20. * L. Glinka: Resoconto sulla pubblicazione delle Fonti della Codificazione Orientale ἐν Nuntia. Pontificia commissio codicis iuris canonici orientalis recognoscendo τ. 10 (1980) σ. 119-128.

21. Β. Κ ω τ σ ο β ί λ η: Ἐπισκόπησις γνωμοδοτήσεων Νομικοῦ Συμβουλίου τοῦ Κράτους ἐπὶ ἐκκλησιαστικῶν θεμάτων ἐτῶν 1975-1977, Ἀθήναι 1981.

22. Δ ι ο ν υ σ ί ο υ Λ α δ ο π ο ὐ λ ο υ, μητρ. Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως: Ὁ Κίτρος Βαρνάβας ἐν Τιμητικὸν Ἀφιέρωμα εἰς τὸν μητρ. Κίτρος Βαρνάβαν, Ἀθήναι 1980, σ. 25-42.

23. Ἀν. Μ α ρ ί ν ο υ: Ὁ Νέος Καταστατικὸς Χάρτης τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐν Ἀθήναις 1977.

24. * R. M e t z: La première tentative de codifier le droit des Églises orientales catholiques au XXe siècle (1927-1958) ἐν Mélanges offerts à Jean Dauvillier, Toulouse 1979 σ. 531-546.

25. Κ. Μ π ὄ ν η: Ἰωάννης Θ. Παναγόπουλος ἐν Θεολογία τ. 52 (1981) σ. 970.

26. Ἰ. Π α ν α γ ο π ο ὐ λ ο υ: Τὸ νέον Σύνταγμα καὶ ἡ Αὐτοκέφαλος Ἀποστολικὴ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἐν ΕΕΝ τ. 42 (1975) σ. 266-272.

27. Τοῦ α ὕ τ ο ὦ: Ὁ νέος Καταστατικὸς Χάρτης τῆς Ἐκκλησίας, αὐτόθι τ. 44 (1977) σ. 773-778.

28. Τοῦ α ὕ τ ο ὦ: Ἐκκλησιαστικὸν Δίκαιον. Μελέται, ἄρθρα, γνωμοδοτήσεις, σχόλια ἐπὶ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Νομολογίας, Ἀθήναι 1980.

29. Δ. Σ ε ρ ε μ έ τ η: Πηγὰὶ τοῦ βυζαντινοῦ δικαίου, Θεσσαλονίκη 1976.

30. Σπ. Τ ρ ω ῖ ά ν ο υ: Παραδόσεις ἐκκλησιαστικοῦ δικαίου τευχ. Β', Γ', Ἀθήναι 1981.

31. * N. V a n d e r W a l — J. H. A. L o k i n: Historiae juris graeco-romani delineatio, Groningen 1980.

32. 7ον Συμπλήρωμα Νομολογίας 1975-1977, τόμ. Α'-Γ', Ἀθήναι 1979-1980, ἰδίᾳ τόμ. Α' σ. 328 ἐπ., 433 ἐπ., 440 ἐπ. Β' σ. 60 ἐπ., 163 ἐπ., 419 ἐπ. Γ' σ. 38 ἐπ., 41 ἐπ., 61 ἐπ., 232 ἐπ.

33. 8ον Συμπλήρωμα Νομολογίας 1978-1980, τόμ. Α'-Γ', Ἀθήναι 1981-1982, ἰδίᾳ τόμ. Α' σ. 9, 310, 443, 582· Β' σ. 48, 136 ἐπ., 282· Γ' σ. 9, 188, 224, 320, 400, 424, 478, 479, 582.

§ 6. Βοηθητικοὶ ἐπιστημονικοὶ κλάδοι

34. * A.F.J. K l i j n: An introduction to the New Testament, Leiden 1980.

35. * H. K o e s t e r: Einführung in das Neue Testament, Berlin 1980,

36. * K. Aland: Geschichte der Christenheit, τόμ. I, Gütersloh 1980.

37. * I. Ἀναστασίου: Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία τόμ. Α²-Β², Θεσσαλονίκη 1978.

38. H.-G. Beck: Storia della chiesa ἐν La civiltà bizantina dal IX all' XI secolo, Bari 1978 σ. 183-237.

39. Τοῦ ἀύτοῦ: Geschichte der orthodoxen Kirche im byzantinischen Reich τόμ. I, 1, Göttingen 1980.

40. * F. Burgarella: La Chiesa greca di Calabria in età Bizantina ἐν ..... Atti del Convegno nazionale Corigliano-Rossano 1978, Bari 1980 σ. 89-120.

41. * K. Heussi: Kompendium der Kirchengeschichte 15, Tübingen 1979.

42. * R. Kottje - B. Moeller: Ökumenische Kirchengeschichte τόμ. II², Mainz 1978 καὶ ἰταλ. μεταφρ. Storia ecumenica della Chiesa τόμ. I-II, Brescia 1980-1981.

43. * B. Moeller: Geschichte des Christentums in Grundzügen², Göttingen 1979.

44. * M. Păcurariu: Istoria Bisericii Ortodoxe Române, Bucarest 1980.

45. * V. Peri: La Grande Chiesa Bizantina, Brescia 1981.

46. * St. Runciman: Ἡ Μεγάλη Ἐκκλησία ἐν αἰχμαλωσίᾳ μετ. Κ. Παπαρρόδου τ. Α'-Β', Ἀθήναι 1980.

47. * R. Browning: The Byzantine Empire, London-New York 1980.

48. Αἰκατερίνης Χριστοφιλοπούλου: Βυζαντινὴ ἱστορία τόμ. Β' 1 (610-867), Ἀθήναι 1981.

49. * J. M. Hussey: L' impero bizantino a cura di A Merola, Milano 1978.

50. * C. Mango: Byzantium. The Empire of New Rome, London 1980.

51. * G. Ostrogorsky: Ἱστορία τοῦ Βυζαντινοῦ κράτους μετ. I. Παναγοπούλου τόμ. Β'-Γ', Ἀθήναι 1978.

52. * A. A. Vasiliev: Ἱστορία τοῦ βυζαντινοῦ κράτους μετ. Δ. Σαβράμη τόμ. Α'-Β' Ἀθήναι [ἀ. ἔ.].

53. * D. Zakythinos: Byzantinische Geschichte (324-1071) μετ. G. Fatouros, Wien-Köln-Graz 1979.

54. * B. Altaner: *Patrologia* a cura di A. di Berardino, Torino 1979.

55. M. Geerard: *Clavis Patrum Graecorum* τ. III-IV, Turnhout 1979-1980.

56. * A. G. Hamman: *Les Pères de l'Église*, Paris 1977.

57. * W. Bauer: *A Greek-English Lexicon of the New Testament and other early Christian Literature* μετ. W. F. Arndt-F. W. Gingrich, London 1979.

§ 9. 'Η ἐναντι τῆς Πολιτείας στάσις τῆς 'Εκκλησίας

58. K. Aland: *Die Christen und der Staat nach Phil. 3,20 ἐν Mélanges offerts à M. Simon*, Paris 1978 σ. 247-259.

§ 10. 'Η θέσις τῆς 'Εκκλησίας ἐν τῷ ρωμαϊκῷ κράτει

59. K. Aland: *Das Verhältnis von Kirche und Staat in der Frühzeit ἐν Aufstieg und Niedergang der römischen Welt ἐκδ. ὑπὸ H. Temporini καὶ W. Haase τόμ. II, 23,1*, Berlin 1979 σ. 60-246.

60. * J. de Churruca: *Les procès contre les Chrétiens dans la seconde moitié du deuxième siècle ἐν Revue Internationale des Droits de l'Antiquité* τ. 26 (1979) σ. 227-238.

61. * R. M. Grant: *Christen als Bürger im Römischen Reich*, Göttingen 1981.

62. J. Helgeland: *Christians and the Roman Army from Marcus Aurelius to Constantine ἐν Aufstieg und Niedergang κλπ. (ἀνωτ. ἀρ. 59)* σ. 724-834 καὶ ἀποτελῶς New York 1979.

63. * L. F. Janssen: *Superstitio and the Persecution of the Christians ἐν Vigiliae Christianae* τ. 33 (1979) σ. 131-159.

64. P. Keresztes: *The Imperial Roman Government and the Christian Church, I: From Nero to the Severi; II: From Gallienus to the Great Persecution ἐν Aufstieg und Niedergang κλπ. (ἀνωτ. ἀρ. 59)* τ. II 23,1 1979 σ. 247-315; 375-386.

65. * F. Paschoud: *La doctrine chrétienne et l'idéologie impériale romaine. L'Apocalypse de Jean ἐν Actes du Colloque de la Fondation Hardt*, Genève 1979 σ. 31-72.

66. H. A. Pohlsander: *Philip the Arab and Christianity ἐν Historia* τ. 29 (1980) σ. 463-473.

67. A. M. Rabello: *The Legal Condition of the Jews in the*

Roman Empire ἐν Aufstieg und Niedergang κλπ. (ἀνωτ. ἀρ. 59) τόμ. II, 13, Berlin 1980 σ. 662-762.

68. Ute Schillinger — Häfele: Plinius ep. 10,96 und 97: Eine Frage und ihre Beantwortung ἐν Chiron τ. 9 (1979) σ. 383-392.

69. * Marta Sordi: Opinione pubblica e persecuzioni anticristiane nell' Impero romano ἐν Contributi dell' Istituto di storia antica dell' Università del Sacro Cuore τ. 5 (1978) σ. 158-170.

70. Τῆς ἀὐτῆς: I rapporti fra il Cristianesimo e l' impero dai Severi a Gallieno ἐν Aufstieg und Niedergang κλπ. (ἀνωτ. ἀρ. 59) τόμ. II, 23.1., Berlin 1979 σ. 340-374.

71. * Τῆς ἀὐτῆς: La data dell' editto di Decio e il significato della persecuzione anticristiana ἐν Rivista di storia della Chiesa in Italia τ. 34 (1980) σ. 451-461.

72. * C. Tibiletti: Il significato politico delle antiche persecuzioni cristiane ἐν Annali della Facoltà di Lettere e Filosofia dell' Università di Macerata τ. 10 (1977) σ. 137-158.

§ 11. Πηγαι ἐκ τῆς ρωμαϊκῆς περιόδου

73. * G. Ferrarese: Il concilio di Gerusalemme in Ireneo di Lione, Brescia 1979.

74. * U. Mattioli: La Didaché, Roma 1976.

75. Κ. Φόσκα: Ἡ Παράδοση στὴν Ἐκκλησία ἐν Ἐκκλησία τ. 58 (1981) σ. 20-23, 52-55, 76-81.

76. * P. Rogers: The Pastoral Epistles as deutero-Pauline ἐν Irish Theological Quarterly τ. 45 (1978) σ. 248-260.

§ 12. Σχέσεις Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας

κατὰ τὴν βυζαντινὴν περίοδον καὶ τὴν Φραγκοκρατίαν

77. * A. Amatulli: Aspetti della relazione tra Chiesa e stato nel 'Bios' di Elia di Enna ἐν Nicolaus τ. 8 (1980) σ. 195-339.

78. * S. Bacchiocchi: From Sabbath to Sunday. A historical investigation of the rise of Sunday observance in early Christianity, Roma 1977 (διὰ τὴν νομοθετικὴν ἐπέμβασιν τοῦ Κωνσταντίνου).

79. * G. Barone-Adesi: Primi tentativi di Teodosio il Grande per l' unità religiosa dell' impero ἐν Atti del 3o Convegno internazionale dell' Academia romanistica costantiniana, Perugia 1979 σ. 47-55.

80. H.-G. Beck: Nomos, Kanon und Staatsräson in Byzanz (Sitzungsberichte der Österreichischen Akademie 384), Wien 1981.

81. * F. Blanchetière: Julien Philellène, Philosémite, An-

tichrétien: L' affaire du temple de Jérusalem 363 *en* Journal of Jewish Studies τ. 31 (1980) σ. 61-81.

82. * P. G. Caron: L' intervento degl' imperatori romani cristiani nell' elezione dei vescovi *en* 3o Convegno κλπ. (άνωτ. άρ. 79) σ. 141-151.

83. Τοῦ αὐτοῦ: Una manifestazione del «cesaropapismo» degl' imperatori d' Oriente: P' accettazione delle rimuncie dei vescovi di Costantinopoli *en* Πρακτικά τοῦ ΙΕ' Διεθνoῦς Συνεδρίου Βυζαντινῶν Σπουδῶν τομ. IV, Ἀθῆναι 1980 σ. 78-83.

84. * W. Ceran — Κοšciót: ... Attitude de l' Église envers la politique antichrétienne de l' empereur Julien l' Apostate, Lodz 1980.

85. D. de Decker — Ginette Dupuis - Massay: L' «Episcopat» de l' Empereur Constantin *en* Byzantion τ. 50 (1980) σ. 118-157.

86. * C. Dupont: La politique de Julien à l' égard du christianisme dans les sources littéraires des 4e et 5e siècles après Jésus-Christ *en* 3o Convegno κλπ. (άνωτ. άρ. 79) σ. 197-216.

87. * L. de Giovanni: Chiesa e stato nel Codice Theodosiano τομ. I, Napoli 1980.

88. K. M. Girardet: Das christliche Priestertum Konstantins d. Gr. *en* Chiron τ. 10 (1980) σ. 569-592.

89. * Elisabeth Herrmann: Ecclesia in Re Publica, Frankfurt a. M. 1980. Διά την αὐτοκρατορικὴν νομοθεσίαν μέχρις Ἰουστινιανοῦ.

90. J. Irmischer: Paganismus im Justinianischen Reich *en* Klio τ. 63 (1981) σ. 683-688.

91. * P. Keresztes: Constantine. A great Christian Monarch and Apostle, Amsterdam 1981.

92. * R. Klein: Toleranz und Intoleranz... dargestellt am Toleranzedikt des Kaisers Galerius *en* Jubiläums-Jahresbericht 1978-1979 Neues Gymnasium Nürnberg 1979 σ. 133-152.

93. Ἀγγελικῆς Λατoυ - Θωμάδακη: Οι δύο ἐξουσίες. Ἡ διαμάχη μεταξύ Παπῶν καὶ Αὐτοκρατόρων καὶ οἱ ἀπόψεις τῶν βυζαντινῶν *en* Πρακτικά τοῦ ΙΕ' Διεθνoῦς Συνεδρίου κλπ. (άνωτ. άρ. 83) τομ. IV, Ἀθῆναι 1980 σ. 173-185.

94. * A. Lippold: Theodosius der Grosse und seine Zeit, München 1980.

95. * R. Macmullen: Paganism in the Roman Empire, New Haven-London 1981.

96. Εὐ. Μαντζουνέα: Ἡ θέσις τοῦ Κράτους ἔναντι τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας ἀφ' ἑνὸς καὶ τῶν αἰρετικῶν ἀφ' ἑτέρου κατὰ τὴν περίοδον τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων ἐν Ἀντίδωρον Πνευματικῶν. Τιμητικὸς τόμος εἰς Γ. Κονιδάρην, Ἀθήναι 1981 σ. 265-280.

97. * A. M. Musumeci: La politica ecclesiastica di Valentiniano III ἐν Sicularum Gymnasium τ. 30 (1977) σ. 431-481.

98. * G. Nocera: La polemica tra l' Impero e il cristianesimo dopo Costantino ἐν 3o Covegno κλπ. (ἀνωτ. ἀρ. 79) σ. 265-306.

99. D. M. Novak: Constantine and the Senate. An early Phase of the Christianisation of the Roman Aristocracy ἐν Ancient Society τ. 10 (1979) σ. 271-310.

100. * Evelyn Patlagean: Sainteté et pouvoir. The byzantine Saint ἐν University of Birmingham Fourteenth Spring Symposium of Byzantine Studies ed. by S. Hackel, London 1981 σ. 88-105.

101. Βλ. Φειδᾶ: Αἱ περὶ τῶν σχέσεων Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας ἀντιλήψεις τοῦ Μ. Φωτίου ἐν Τιμητικῶν Ἀφιέρωμα εἰς τὸν μητρ. Κίτρον Βαρνάβαν, Ἀθήναι 1980 σ. 355-375.

102. * J. Rougé: Code Théodosien XVI, 10,20 ἐν Revue historique de droit français et étranger τ. 59 (1981) σ. 55-60. Δι' ἀπομάκρυνσιν ἐθνικῶν ἱερέων ἀπὸ τὰς πόλεις.

103. * Stefania Scicolone: I presupposti politici della polemica di Giuliano contro i cristiani ἐν Religione e politica nel mondo antico a cura di Marta Sordi, Milano 1981 σ. 223-236.

104. * Τῆς αὐτῆς: Aspetti della persecuzione giuliana ἐν Rivista di Storia della Chiesa in Italia τ. 33 (1979) σ. 420-434.

105. * J. Speigl: Der Autor der Schrift De sectis über die Konzilien und die Religionspolitik Justinians ἐν Annuario Historiae Conciliorum τ. 2 (1980) σ. 207-230.

106. F. E. Thiriet: Églises, fidèles et clergés en Crète venitienne ἐν Πεπραγμένα τοῦ Δ' Διεθνoῦς Κρητολογικοῦ Συνεδρίου 1976 τομ. Β', Ἀθήναι 1981 σ. 484-500.

107. * K. Toyota: On the edict of toleration of the emperor Galienus ἐν Journal of classical Studies τ. 28 (1980) σ. 88-98.

108. Σπ. Τρωιάνου: Τὰ περὶ τὴν θρησκείαν ἐγκλήματα εἰς τὰ νομοθετικὰ κείμενα τῶν μέσων βυζαντινῶν χρόνων ἐν Δίπτυχα τ. 1 (1979) σ. 168-193.

§ 13. Ἀνώνυμα κωδικοποιητικὰ ἔργα

109. * Φ. Βιτάλη: Οἱ ἱεροὶ ἀποστολικοὶ Κανόνες ἐν Ἀπόστολος Βαρνάβας τ. 41 (1980) σ. 425-430, 468-476· τ. 42 (1981) σ. 5-12.

110. A. V ö b u s: Die Entdeckung der ältesten Urkunde für die syrische Übersetzung der Apostolischen Kirchenordnung ἐν Oriens Christianus τ. 63 (1979) σ. 37-40.

§ 14. Κανόνες τοπικῶν συνόδων

111. * Ch. M u n i e r: La tradition littéraire des dossiers africains ἐν Revue de droit canonique τ. 29 (1979) σ. 41-52. Διὰ τοὺς κανόνας συνόδου Καρχηδόνος ἔτ. 419.

112. * N. S t a n e v: Le concile de Sardique (343) ἐν Actes du 2ème Congrès international de Thracologie τομ. II, Bucarest 1980 σ. 425-433.

§ 15. Κανόνες, ἀποφάσεις καὶ πρακτικὰ οἰκουμενικῶν καὶ λοιπῶν συνόδων

113. * J. A l b e r i g o—J. A. D o s s e t t i—P.P. J o a n n o u κλπ. Conciliorum Oecumenicorum Decreta, Freiburg 1981.

114. * G. A l b e r i g o: Decisioni dei concili ecumenici, Torino 1978. Πρβλ. ἐπ' αὐτοῦ * C. Capizzi ἐν Critica Storica τ. 18 (1981) σ. 48-73.

115. * Anna C r a b b e: The Invitation List to the Council of Ephesus and Metropolitan Hierarchy in the Fifth Century ἐν Journal of Theological Studies τ. 32 (1981) σ. 369-400.

116. * G. D u m e i g e: Nicée II (787): (Histoire des conciles oecuméniques IV), Paris 1978.

117. * V. I o a n i t ă: Le VIe concile oecuménique et son importance pour l' oecuménisme contemporain ἐν Studii Teologice τ. 30 (1978) σ. 357-484.

118. Χρυσοστόμου Κωνσταντινίδου μητρ. Μύρων: Αἱ ιστορικο-δογματικαὶ προϋποθέσεις τῆς οἰκουμενικότητος τῆς ἁγίας Β' οἰκουμενικῆς συνόδου ἐν Θεολογία τ. 52 (1981) σ. 682-724.

119. Π. Μενεμβίσογλου: Ὁ β' κανὼν τῆς Πενθέκτης Οἰκουμενικῆς Συνόδου ἐν Τιμητικὸν ἀφιέρωμα εἰς τὸν μητρ. Κίτρον Βαρνάβαν, Ἀθῆναι 1980 σ. 259-281.

120. * Josef Kard. R a t z i n g e r: Das I. Konzil von Konstantinopel 381 ἐν Internationale Katholische Zeitschrift τ. 10 (1981) σ. 555-563.

121. * R. R i e d i n g e r: Die lateinischen Handschriften der Akten des VI. Konzils (680/681) ἐν Römische Historische Mitteilungen τ. 22 (1980) σ. 37-49.

122. * A. M. Ritter: Il secondo concilio ecumenico e la sua ricezione ἐν Cristianesimo nella storia τ. 2 (1981) σ. 341-365.

123. * P. W. Schelle: 1600 Jahre Konzil von Konstantinopel - ein ökumenisches Signal ἐν Catholica τ. 35 (1981) σ. 249-264.

124. * H. J. Schulz: Das Konzil von Konstantinopel (381)... ἐν Der christliche Osten τ. 36 (1981) σ. 46-52.

125. R. Slenczka: Das Ökumenische Konzil von Konstantinopel ... ἐν Una Sacra τ. 3 (1981) σ. 198-200.

126. * P. Stockmeier: Das Konzil von Chalkedon ἐν Glaube an Jesus Christus ἐκδ. J. Blank καὶ G. Hasenhüttel, Düsseldorf 1980 σ. 117-133.

127. * J. Taylor: The First Council of Constantinople (381) ἐν Prudentia τ. 13 (1981) σ. 47-54, 91-97.

128. J. Willebrands: Le Concile de Constantinople de 381, Pie oecuménique ἐν Irénikon τ. 54 (1981) σ. 163-191.

§ 16. Κανόνες Πατέρων

129. K. Βαβούσκου: Ὁ Μέγας Βασίλειος ὡς νομικὸς ἐν Ἀρμενόπουλος τ. 34 (1980) σ. 89-96.

130. * H. Chadwick: Pachomios and the Idea of Sanctity ἐν The byzantine Saint, Fourteenth Spring Symposium of Byzantine Studies, ed. by S. Hackel, London 1981.

131. K. Καλλινίκου: Συμβολαὶ εἰς τὸ πρόβλημα τῆς ἐρεύνης τοῦ χρόνου συγγραφῆς τῶν ἐπιστολῶν τοῦ Μ. Βασιλείου ἐν Ἐκκλησιαστικὸς Φάρος τ. 61 (1979) σ. 19-139.

132. K. Μπόνη: Basilios von Caesarea und die Organisation der christlichen Kirche im vierten Jahrhundert ἐν Θεολογία τ. 51 (1980) σ. 7-21, 209-221, 425-435, 633-644 τ. 52 (1981) σ. 7-13, 209-216, 417-422, 625-630 καὶ ἐν *Basil of Gaesarea κλπ. (κατωτ. ἀρ. 137) σ. 281-335.

133. * U. Neri: Basilio di Caesarea Opere ascetiche, Torino 1980.

134. * Gr. Pătrulescu: Les pénitences canoniques et ascétiques en général ἐν Studii Teologice τ. 30 (1980) σ. 535-550.

135. K. Φούσκα: Γρηγορίου Θαυματουργοῦ ἡ κανονικὴ ἐπιστολὴ ἐν Ἐκκλησιαστικὸς Φάρος τ. 60 (1978) σ. 736-809.

136. * D. Salachas: Le Lettere canoniche d. s. Basilio ἐν Nicolaus τ. 8 (1980) σ. 145-157.

137. * T. Špidlik: L' idéal du monachisme basilien. Basil of Caesarea: Christian, Humanist, Ascetic. A sixteen-hundredth Anni-

versary Symposium έκδ. P. J. Fedwick Toronto-Ontario 1981 σ. 361-374.

138. * A. de Vogüé: Les grandes Règles de saint Basile ἐν Collectanea Cisterciensia τ. 41 (1979) σ. 201-226.

139. * Τοῦ αὐτοῦ: The greater Rules of saint Basil, 1979.

140. * Τοῦ αὐτοῦ: Les écrits pachômiens ἐν Collectanea Cisterciensia τ. 43 (1981) σ. 20-23.

Βλ. καὶ ἀριθμ. 200.

141. * K. Zelzer: Zur Überlieferung der lateinischen Fassung der Basiliusregel ἐν Überlieferungsgeschichtliche Untersuchungen έκδ. ὑπὸ F. Paschke, Berlin 1981 σ. 625-635.

§ 17. Αὐτοκρατορικοὶ νόμοι

142. J. Konidares: Die Novellen des Kaisers Herakleios ἐν Fontes Minores έκδ. ὑπὸ D. Simon τ. V (1982) σ. 33-106.

143. O. Kresten: Datierungsprobleme «isaurischer» Eherechtsnovellen I Coll. I 26 ἀντόθι τ. IV (1981) σ. 36-106.

144. I. Πετριτάκη: Collectiones νόμων βυζαντινῶν αὐτοκρατορῶν... πρὸς διασφάλισιν τῆς ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ Κανονικῆς τάξεως καὶ ἀκριβείας ἐν ΑΕΚΑ τ. 34 (1981) σ. 3-27.

§ 18. Συλλεκτικὰ καὶ ἐρμηνευτικὰ ἔργα καὶ νομολογία ἐκ τῆς βυζαντινῆς περιόδου

145. Στ. Κοροῦση: Αἱ περὶ βαθμῶν συγγενείας καὶ γάμων νομικαὶ διατάξεις τοῦ κώδ. Par. gr. 1372 καὶ ὁ γραφεὺς Γεώργιος Γαλησιώτης (1278/80-1357) ἐν ΕΕΒΣ τ. 44 (1979-1980) σ. 377-386.

146. Ν. Μάτση: Περὶ τὴν κριτικὴν τοῦ Συντάγματος τοῦ Ματθαίου Βλάσταρη, συμβολὴ δευτέρα, Ἀθήναι 1980.

147. I. P. Medvedev: La date du Syntagma de Mathieu Blastares ἐν Byzantion τ. 50 (1980) σ. 338-339.

148. Π. Β. Πάσχου: Ἄπαντα τὰ ὑμνογραφικὰ τοῦ Ματθαίου Βλάσταρη ἐν Θεολογία τ. 51 (1980) σ. 108-145, 300-332, 462-489, 748-781. τ. 52 (1981) σ. 100-140, 255-285, 430-463.

149. C. G. Pitsakis: De nouveau sur la date du Syntagma de Matthieu Blastarès ἐν Byzantion τ. 51 (1981) σ. 638-639.

150. Σπ. Τρωϊάνου: Περὶ τὰς νομικὰς πηγὰς τοῦ Ματθαίου Βλάσταρη ἐν ΕΕΒΣ τ. 44 (1979-1980) σ. 305-329.

151. Τοῦ αὐτοῦ: Ὁ «Ποινάλιος» τοῦ Ἐκλογαδίου. Συμβολὴ εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ ποινικοῦ δικαίου ἀπὸ τοῦ Corpus iuris civilis μέχρι τῶν

Βασιλικῶν, Frankfurt a. M [1980] — ἰδία §§ 1 (Ἀσυλία), 14 (Ἀποστασία), 15 (Ἱεροσουλία), 30 (Ἀἵρεσις).

152. N. van der Wal: Wer war der «Enantiophanes»? ἐν Tijdschrift voor Rechtsgeschiedenis τ. 48 (1980) σ. 125-136.

§ 19. Ἐγγραφα, ἐπιγραφαί, σφραγίδες καὶ φιλολογικαὶ πηγαὶ ἐκ τῆς βυζαντινῆς περιόδου

Α'. Ἐγγραφα ἐπὶ παπύρων

153. M. Nagel: Lettre chrétienne sur papyrus ἐν Zeitschrift für Papyrologie und Epigraphik τ. 18 (1975) σ. 317-323 - Μνεῖα γυναικὸς ἐκκλ. διδασκάλου.

Β'. Λοιπὰ ἔγγραφα

154. * V. A. Arutjunova: Ἐπὶ τῆς ἰδιομορφίας ἐνὸς μοναστηριακοῦ τυπικοῦ ἐκ τοῦ ΙΑ' αἰῶνος (βουλγ.) ἐν Sbornik Dujčev, Σόφια 1980 σ. 67-72.

155. Ἔρας Βρανούση: Βυζαντινὰ ἔγγραφα τῆς Μονῆς Πάτμου τ. Α'. Αὐτοκρατορικά, Ἀθῆναι 1980 καὶ πίνακες εἰς ἰδιαίτερον.

156. Τῆς αὐτῆς: Δύο ἀνέκδοτα ἀφιερωτήρια ἔγγραφα ὑπὲρ τῆς μονῆς Θεοτόκου τῶν Κριβιτζῶν (ΙΓ'-ΙΔ') ἐν Σύμμεικτα Κέντρου Βυζαντινῶν Ἑρευνῶν τ. 4 (1981) σ. 17-47.

157. * A. Carile-G. Cavallio: L' inedito crisobollo di Andronico III Paleologo per il monastero di Licusada ἐν Atti dell' Academia di scienze di Bologna τ. 53 (1975) σ. 81-126.

158. * S. Cirković: Χρυσόβουλλον διὰ τὴν μονὴν Ravanica (σερβ.) ἐν Ravanica 1381-1981, Βελιγράδιον 1981 σ. 69-82.

159. Le Patriarcat Byzantin Série I. Les Regestes des Actes du Patriarcat de Constantinople τ. I, 6 (1377-1410) ὑπὸ J. Darrouzès, Paris 1979.

160. J. Darrouzès: Deux formules d' actes patriarcaux ἐν Travaux et Mémoires τ. 8 (1981) σ. 105-111.

161. Φ. Δημητράκοπουλου: Τὸ σιγίλλιο τοῦ πατρ. Ἀντωνίου Δ' (1393) γιὰ τὴ μονὴ τοῦ Σωτῆρος τῶν Μεγάλων Πυλῶν ἐν Δίπτυχα τ. 2 (1980-1981) σ. 98-118.

162. I. Djurić: Mémorial du Prôtaton de Mont Athos de la fin du XIVE siècle ἐν Zbornik Radova bizantolockog Instituta τ. 20 (1981) σ. 139-169.

163. * F. D'Orta: Due pergamene greche nell' Archivio di Mon-

tevergine ἐν *Annali della Facoltà di Lettere e filosofia dell' Università di Napoli* τ. 22 (1979-1980) σ. 177-192.

164. * I. D u j c e v: *Bemerkungen zur Ausgabe der Athosurkunden ἐν Überlieferungsgeschichtliche Untersuchungen* ἐκδ. F. Paschke, Berlin 1981 σ. 161-166.

165. P. G a u t i e r: *La Diataxis de Michel Attaliatē ἐν REB* τ. 39 (1981) σ. 5-143.

166. *Das Register des Patriarchats von Konstantinopel 1. Teil. Edition und Übersetzung der Urkunden aus den Jahren 1315-1331* ἐκδ. H. H u n g e r und O. K r e s t e n, Wien 1981.

167. * C a r o l i n e C u p a n e: *Das Register des Patriarchats von Konstantinopel, Indices τόμ. I. Indices zu den Urkunden aus den Jahren 1315-1331*, Wien 1981.

168. *Studien zum Patriarchatsregister von Konstantinopel τόμ. I* ἐκδ. H. H u n g e r (*Sitzungsberichte der Österreichischen Akademie der Wissenschaften, phil. hist. Klasse 383*), Wien 1981.

169. J. K o n i d a r e s: *Ein γράμμα des Patriarchen Gregorios III. aus dem Jahre 1446 ἐν Fontes Minores* ἐκδ. ὑπὸ D. Simon τ. IV (1981) σ. 346-356.

170. Eurydice L a p p a - Z i z i k a s: *Un chrysobulle inconnu en faveur du monastère des Saints-Anargyres de Kosmidion ἐν Travaux et Mémoires* τ. 8 (1981) σ. 255-268.

171. M. M a n o u s s a c a s: *Un acte de donation à l' église Sainte-Kyriakè de Mouchli (1457) ἀντόθι* σ. 315-319.

172. * J. M a z z o l e n i: *Le pergamene di S. Nicola di Bari*, Bari 1977.

173. P. S. N ä s t u r e l: *D' un document byzantin de 1395 et de quelques monastères roumains ἐν Travaux et Mémoires* τ. 8 (1981) σ. 345-351.

174. Μαρίας Νυσταζοπούλου - Πελεκίδου: *Βυζαντινά έγγραφα τῆς μονῆς Πάτμου τόμ. Β': Δημοσίων λειτουργῶν*, Ἀθήναι 1980.

175. Ν. Οἰκονομίδου: *Ἱερὰ Μονὴ Δοχειαρίου. Κατάλογος τοῦ ἀρχείου ἐν Σύμμεικτα Κέντρου Βυζαντινῶν Ἐρευνῶν* τ. 3 (1979) σ. 197-263.

176. * Lidia P e r r i a: *Una pergamena greca dell' anno 1146 per la chiesa di S. Maria dell' Ammiraglio ἐν Quellen und Forschungen aus den italienischen Archiven* τ. 61 (1981) σ. 1-24.

177. Τῆς ἀὐτῆς: *Due documenti greci del XIV secolo in un codice della Biblioteca Vaticana ἐν Jahrbuch der österreichischen Byzantinistik* τ. 30 (1981) σ. 259-297.

178. * M. Petrović: Charter-letter of despot John Uglješa of 1368, regarding the reconciliation between the Churches of Serbia and Konstantinople ἐν Istorijski Časopis τ. 25/26 (1978-1979) σ. 29-51.

179. A. Schminck: Drei Patriarchalschreiben aus der ersten Hälfte des 13. Jahrhunderts ἐν Fontes Minores ἐκδ. D. Simon τ. V (1982) σ. 193-214.

180. Ἀλκμήνης Σταυρίδου-Ζάφρακα: Ἀνέκδοτο «ὀρόμνημα» τοῦ πατριάρχου Ἀντωνίου Γ' Στουδίτη (974-979) ἐν Βυζαντινὰ τ. 10 (1980) σ. 179-191.

Γ'. Ἐπιγραφαί

181. P. Canivet: Nouvelles inscriptions grecques chrétiennes à Hûarte d' Apamène (Syrie) ἐν Travaux et Mémoires τ. 7 (1979) σ. 350 ἀρ. 2 = Supplementum epigraphicum graecum (=SEG) τ. XXIX (1979) 1590α. 484 Περιοδευτής.

182. D. Feissel - J. Spieser: Inventaires en vue d' un recueil des inscriptions historiques de Byzance ἐν Travaux et Mémoires τ. 7 (1979) σ. 317 ἀρ. 11 = SEG αὐτόθι 643 Νυκτοφύλαξ Ἐκκλησίας.

183. P. Frisch: Christliche Bauinschrift aus Skamandros ἐν Zeitschrift für Papyrologie und Epigraphik τ. 33 (1979) σ. 187 = SEG αὐτόθι 1227-Κελάρης.

184. Elsa Gibson: Montanist Epitaphs at Uşak ἐν Greek, Roman and Byzantine Studies τ. 16 (1975) σ. 437 ἀρ. 3 = T. Drew-Bear: The City of Temenouthyrai in Phrygia ἐν Chiron τ. 9 (1979) σ. 301 = SEG αὐτόθι 1418 - Ἐγγαμος ἐπίσκοπος.

184α. Y. Meimaris: Two unpublished greek inscriptions ἐν Liber annuus τ. 30 (1980) σ. 225-228. Ἐπίσκοπος τῶν Εὐστρατίου.

185. Δ. Πάλλας - Στ. Ντανατῆς: Ἐπιγραφές ἀπὸ τὴν Κόρινθο ἐν Ἀρχαιολογικῇ Ἐφημερίδι 1977 σ. 69 = SEG αὐτόθι 311 - Ἐπισκοπιανός.

186. Φ. Πέτα: Ἀρχαῖες καὶ μνημεῖα τῆς Ἀχαΐας ἐν Ἀρχαιολογικὸν Δελτίον τ. 26 (1971) Χρονικὰ 1 σ. 163 = SEG αὐτόθι 425 - Διακόνισσα.

Δ'. Φιλολογικὰ κείμενα

187. * J.-L. van Dieten: Zu den zwei Fassungen der Memoiren des Silvester Syropoulos über das Konzil von Ferrara - Florenz ἐν Annuaire Historiae Conciliorum.

188. * A. Quacquarelli: Giovanni Crisostomo, il sacerdozio, Roma 1980.

189. * Χριστίνας Ἀγγελίδη: Ὁ βίος τοῦ ὁσίου Βασιλείου τοῦ νέου, Ἰωάννινα 1980.

190. Μητρ. Δράμας Διονυσίου: Βίος καὶ πολιτεία... Γερμανοῦ τοῦ ἱδρυτοῦ τῆς ἱερᾶς μονῆς Εἰκοσιφοινίσσης ἐν Ἐκκλησία τ. 57 (1980) σ. 40-42, 69-71.

191. J. M. Featherstone: The Praise of Theodore Graptos by Theophanes of Caesarea ἐν *Analecta Bollandiana* τ. 98 (1980) σ. 93-150.

192. G. Haile: The Martyrdom of St. Peter archbishop of Alexandria ἀπόθι σ. 85-92.

193. * F. Halkin: Saint Samson le xénodoque de Constantinople (VIe siècle) ἐν *Rivista di Studi Byzantini* τ. 14/16 (1977-1979) σ. 5-17.

194. Τοῦ αὐτοῦ: Une Vie inédite de saint Pachôme ἐν *Analecta Bollandiana* τ. 97 (1979) σ. 241-287. Συνέχεια καὶ τέλος τῆς ἐν τῷ προηγουμένῳ Δελτίῳ ἀρ. 167 σημειουμένης ἐργασίας.

195. Τοῦ αὐτοῦ: La passion ancienne de S. Théodote évêque de Cyrénie en Chypre ἀπόθι τ. 99 (1981) σ. 238-246.

196. Τοῦ αὐτοῦ: Les martyrs Théopemptos et Théonas dans le Ménologe impérial ἐν *Jahrbuch der Österreichischen Byzantinistik* τ. 30 (1981) σ. 151-155.

197. W. Lackner: Eine unedierte Passion der Märtyrer Nikandros und Hermaios (BGH 2295) ἀπόθι τ. 29 (1980) σ. 99-131.

198. Ν. Μπιλλάλη: Ὁ ὅσιος Ἀθανάσιος ὁ Ἀθωνίτης, Α'. Ὁ βίος τοῦ ὁσίου, Ἀθήναι 1975.

199. * C. Pasini: Vita di s. Filippo d' Agira, Roma 1981.

200. * A. Veilleux: Pachomian Koinonia τόμ. I-II, Kalamazoo 1980-1981.

201. * A. de Vogüé: La vita Pachomii junioris ἐν *Studi Medievali* τ. 20 (1979) σ. 535-553.

§ 20. Ἡ Ἐκκλησία ὑπὸ ξένην κυριαρχίαν κατὰ τὴν μεταβυζαντινὴν περίοδον

201α. Sp. Vryonis: Decisions of the Patriarchal Synod in Constantinople as a source for Ottoman religious policy in the Balkans prior to 1402 ἐν *Zbornik Radova bizantologickog Instituta* τ. 19 (1980) σ. 283-297.

§ 21. Πηγαι τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ δικαίου κατὰ τὴν μεταβυζαντινὴν περιόδον

202. Β. Ἀτέση: Περιεχόμενα νομοκάνονος ἀγνώστου χρονολογίας καὶ συγγραφέως ἐν Διδαχῇ τ. 33 (1979) σ. 86-88, 102-104, 117-122, 135-137, 151-153· τ. 34 (1980) σ. 70-71, 103-106, 122-124, 138-139, 155-156, 169-172.

203. Τοῦ αὐτοῦ: Νομοκάνων ἀγνώστου χρονολογίας καὶ συγγραφέως ἐν Τιμητικὸν Ἀφιέρωμα εἰς τὸν μητρ. Κίτρον Βαρνάβαν, Ἀθῆναι 1980 σ. 93-117.

204. Ρ. Canart - Γ. Μάρκου: Ὁ αὐτόγραφος Νομοκάνων (Νόμιμον) τοῦ Μανουὴλ Μαλαξοῦ ἐν Πρακτικὰ τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν τ. 55 (1980) σ. 290-303.

205. Κρ. Χρυσόχοιδη: Ἱερὰ μὸνὴ Ἀγίου Παύλου. Κατάλογος τοῦ ἀρχείου ἐν Σύμμεικτα Κέντρου Βυζαντινῶν Ἐρευνῶν τ. 4 (1981) σ. 251-300.

206. Β. Δημητριάδου: Ὁ Kanunnâme καὶ οἱ Χριστιανοὶ κάτοικοι τῆς Θεσσαλονίκης γύρω στὰ 1525 ἐν Μακεδονικὰ τ. 19 (1979) σ. 328-395.

207. * Ν. Γιαννοῦλη: Κώδικας Τρίκκης, Ἀθῆναι 1980.

208. Ἑλένης Κύρτση - Νάκη: Αἱ περὶ προικοδοσιῶν «νομοθετικάι» ρυθμίσεις τῶν κανονικῶν διατάξεων τοῦ Οἴκουμενικοῦ Πατριαρχείου (1701-1844) ἐν Ἀρμενόπουλος, Ἐπιστημονικὴ Ἐπετηρίδα τομ. 1 (1980) σ. 55-78.

209. Νόννας Παπαδημητρίου: Ἡ διαθήκη τοῦ Χαλκηδόνος Γρηγορίου ἐν Θεολογία τ. 50 (1979) σ. 1004-1010.

209α. Ἀρχ. Νικολάου Πρωτοπαπᾶ: Κατάλογος ἀνεκδότων ἱστορικῶν ἐγγράφων μὸνῆς Κεχροβουνίου Τήνου ἐν Θεολογία τ. 51 (1980) σ. 515-535.

210. Δ. Σοφianoῦ: Ἡ οἰκογένεια Παξιμάδη ἀπὸ τὴν Τήνον ἐν Ἐπετηρὶς Ἑταιρείας Κυκλαδικῶν Μελετῶν τ. 11 (1979-1981) σ. 275-427.

211. Χρυσόστομου Θέμελη μητρ. Μεσσηνίας: Ἀνέκδοτος «μετρίότης» τοῦ ἔτους 1804 ἐν Τιμητικὸν Ἀφιέρωμα εἰς τὸν μητρ. Κίτρον Βαρνάβαν, Ἀθῆναι 1980 σ. 195-209.

212. Τοῦ αὐτοῦ: Ἡ διαθήκη τοῦ ἡγουμένου τῆς μὸνῆς ἀγίων Τεσσαράκοντα Σπάρτης ἱερομονάχου Νεκταρίου Χλομοῦ ἐν Ἀντίωρον Πνευματικόν. Τιμητικὸς τόμος εἰς Γ. Κονιδάρην Ἀθῆναι 1981 σ. 569-585.

213. Α. Tillyrides: An unpublished letter of Jeremias II, Patriarch of Constantinople ἐν Θεολογία τ. 51 (1980) σ. 186-190.

214. Ν. Τ ω μ α δ ά κ η: Τυπικὸν τῆς Ἱεραῆς Μονῆς Ὀδηγητρίας... τοῦ 1668 ἔτους... ἐν Κρητολογία τευχ. 9 (1979) σ. 5-22.

§ 23. Σχέσεις Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας ἐν τῇ ἐλευθέρᾳ Ἑλλάδι

215. Κ. Β α β ο ύ σ κ ο υ: Ὁ νομικὸς χαρακτήρ τῆς κινήσεως τῶν μαρτύρων τοῦ Ἱεχωβά ἐν Ἀρμενόπουλος τ. 34 (1980) σ. 1003-1005.

216. Δ. Κ α λ ο υ τ ᾶ: Ἐκκλησία καὶ πολιτεία ἐν Ἑλληνικῇ Δικαιοσύνη τ. 19 (1978) σ. 763-764.

217. Γ. Κ α τ ρ ᾶ: Προσηλυτισμὸς καὶ Ἱεραποστολή, αὐτόθι τ. 21 (1980) σ. 690-694.

218. Γ. Κ ρ ῖ π π α: Ἡ συνταγματικὸτης τῆς ἀπαλλαγῆς ἀπὸ τὴν ἔνοπλον στρατιωτικὴν θητείαν διὰ λόγους θρησκευτικῶν πεποιθήσεων ἐν ΕΕΝ τ. 46 (1979) σ. 325-328.

219. Τ ο ὕ α ὕ τ ο ὕ: Τὸ ἔγκλημα τοῦ προσηλυτισμοῦ ἰδίᾳ ἀπὸ ἀπόψεως ἠθικῆς αὐτουργίας ἐν Ποινικὰ Χρονικὰ τ. 30 (1980) σ. 313-321.

220. Γ. Λ ι λ α ί ο υ: Γνωμ. δι' αἴτησιν καταθέσεως πρακτικῶν Διαρκοῦς Ἱεραῆς Συνόδου εἰς Βουλὴν ἐν Ἐκκλησία τ. 57 (1980) σ. 81-85.

221. Τ ο ὕ α ὕ τ ο ὕ: Γνωμ. δι' ἔλεγχον τοῦ Συμβουλίου Ἐπικρατείας ἐπὶ ἀποφάσεων ἐκκλ. δικαστηρίων, αὐτόθι τ. 58 (1981) σ. 48-51.

222. Δ. Σ α λ ά χ α: Ἡ νομικὴ θέσις τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας ἐν τῇ ἑλληνικῇ ἐπικρατείᾳ, Ἀθήναι 1978.

223. Ph. S p y r o p o u l o s: Die Beziehungen zwischen Staat und Kirche in Griechenland Diss. Freiburg i. Br., Athen 1981.

224-239. Σ. Ε. 2037/1979 ἐν Ν.Β. τ. 30 (1980) σ. 1343 διὰ προστασίαν θρησκευτικῆς ἐλευθερίας καὶ ὁπαδῶν ἐπικρατοῦσης θρησκείας, Πρακτικὰ Σ.Ε. δι' ἐπεξεργασίαν σχεδίου διατάγματος πρὸς σύστασιν πρεσβείας παρὰ τῆς Ἀγίας Ἐδρᾶ ἐν ΑΕΚΔ τ. 34 (1981) σ. 51-60, Γνωμ. Εἰσ. Α.Π. 13/1976 ἐν Ν.Β. τ. 24 (1976) σ. 1028, Εἰσ. Πλημ. Θεσσ. 510/1978 ἐν Ἀρμενόπουλος τ. 32 (1978) σ. 849 διὰ περιύβρισιν ἐκκλ. ἀρχῆς, Σ.Ε. 545, 960, 961/1978 ἐν Ν.Β. τ. 29 (1981) σ. 940, 2336/1980 αὐτόθι τ. 29 (1981) σ. 1321, 3856/1980 αὐτόθι τ. 30 (1982) σ. 1344 διὰ τὸ ἐκτελεστὸν διοικητικῶν πράξεων ἐκκλησιαστικῶν ἀρχῶν, 545, 546/1978 ἐν Ν.Β. τ. 29 (1981) σ. 940 δι' ἔνομον συμφέρον πρὸς προσβολὴν τούτων, Σ.Ε. 2139/1975 ἐν Ν.Β. τ. 23 (1975) σ. 1204 δι' ἀπαλλαγὴν ἀπὸ στρατ. ὑποχρεώσεων λειτουργῶν ἄλλων δογμάτων, Α.Π. 997/1975 ἐν Ποινικὰ Χρονικὰ τ. 26 (1976) σ. 380, Α.Π. 1035/1975 αὐτόθι σ. 391 διὰ προσηλυτισμὸν, Α.Π. 558/1979 ἐν

N.B. τ. 28 (1980) σ. 361, 825/1979 ἐν Ποινικὰ Χρονικὰ τ. 30 (1980) σ. 53 δι' ἀντιποίησην ἐκκλησιαστικῶν ἀρχῶν.

§ 24. Αἱ πηγαι τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ δικαίου κατὰ τὴν σημερινὴν ἰσχὺν των

240. * Ch. Frangistas: Les sources byzantines en droit canonique du Royaume de Grèce ἐν Actes du IIe Congrès international des Études du Sud-Est Européen τομ. VI, Athènes 1981 σ. 235-236.

241. Panteleimon Karanicolas metr. of Corinth: Synodical legislation and state ecclesiastical laws ἐν Θεολογία τ. 52 (1981) σ. 217-227.

242-245. Σ. Ε. 960 καὶ 961/1978 ἐν N.B. τ. 29 (1981) σ. 940 διὰ δυνατότητα προσβολῆς ἐνώπιον τοῦ Σ.Ε. τῶν ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἐκδιδόμενων κανονισμῶν Σ.Ε. 2037/1979, 945/1980 ἐν N.B. τ. 30 (1980) σ. 1344 διὰ δυνατότητα καταργήσεως ἐκκλησιαστικῶν κανόνων ὑπὸ νεωτέρων νόμων.

§ 26. Πηγαι δικαίου τῶν μὴ ἐλληνικῶν Ἐκκλησιῶν

246. * W. Selb: Orientalisches Kirchenrecht τομ. I: Die Geschichte des Kirchenrechts der Nestorianer.

§ 27. Ἐπιστημονικὴ καὶ αὐθεντικὴ ἐρμηνεία. Οἰκονομία

247. * B. Botte: Οἰκονομία ἐν Ephemerides Liturgicae τ. 94 (1980) σ. 283-290.

§ 28. Ἐκτασις ἐφαρμογῆς τοῦ ἐλληνικοῦ ἐκκλησιαστικοῦ δικαίου

248. Π. Μπουμή: Ἡ προτεραιότης τῆς δογματικῆς συμφωνίας ἐναντι τῆς εὐχαριστιακῆς κοινωνίας (intercommunio) ἐν Ἐπιστημονικῇ Ἐπετηρίδι τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν τ. 25 (1981) σ. 157-176.

249. Σπ. Τρωϊάνου: Γνωμ. ἐν N.B. τ. 28 (1980) σ. 453 ἐπ. διὰ δίκαιον διέπον κληρονομικὴν διαδοχὴν κληρικῶν μὲ διπλὴν ἰθαγένειαν.

250. Α.Π. 975/1977 ἐν Ἀρχεῖον Νομολογίας τ. 29 (1978) σ. 232 δι' ἔκτασιν νομοθετικῆς ἐξουσιοδοτήσεως πρὸς ρύθμισιν καθεστῶτος ναῶν.

ΤΜΗΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟΝ
ΟΡΓΑΝΩΣΙΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

§ 29. Γενικά

251. * W. Beinert: Die Kirche Christi als Lokalkirche. Die Entwicklung in den ersten fünf Jahrhunderten ἐν Una Sancta τ. 32 (1977) σ. 114-129.

252. P. Boumis: The Rock (Πέτρα) of the Apostle Peter (A contribution to the interpretation of the passage Matt. 16.18) ἐν ΑΕΚΔ τ. 34 (1981) σ. 38-49.

253. * P. M. Braeuning: Die principalitas der römischen Gemeinde nach Irenäus, Diss. Halle 1975.

254. * O. Bucci: Impero romano, diritto romano e primato di Pietro nella originaria tradizione giuridica dei Cristiani di Persia ἐν Atti del II Seminario romanistico Gardesano 1978, Milano 1980 σ. 525-556.

255. * E. Dassmann: Amt und Autorität in frühchristlicher Zeit ἐν Internationale Katholische Zeitschrift τ. 9 (1980) σ. 339-411.

256. * G. Fedalto: La situazione canonico-giurisdizionale di Dalmazia ed Albania medievali nei rapporti con Roma e Costantinopoli ἐν ... Atti del Congresso di Bari 1976, Roma 1979 σ. 85-105.

257. * J. Feghali: Perspectives sur l'histoire et l'institution des Patriarches orientaux ἐν Mélanges offerts à J. Dauvillier, Toulouse 1979 σ. 269-292.

258. * A. Franzen: Papstgeschichte: das Petrusamt in seiner Idee und seiner geschichtlichen Verwirklichung in der Kirche², Basel 1978.

259. C. G. Fürst: Einige griechische Stimmen zur Autokephalie ἐν Ostkirchliche Studien τ. 30 (1981) σ. 216-231.

260. B. Gardašević: Kanonische Grundlagen für das Erreichen der Autokephalie in der Orthodoxen Kirche ἐν Bogoslovlje τ. 21 (1977) σ. 1-16.

261. Ceevarghese Mar Ostathios: Autonomy and Autocephaly in the Doctrine of the Ancient Oriental Churches ἐν Kanon τ. 5 (1981) σ. 130-142.

262. * O. Horn: Petrou Kathedra. Der Bishop von Rom und die Synoden von Ephesos (449) und Chalkedon, Regensburg 1979.

263. * I. N. Karmiris: Nationalism in the Orthodox Church ἐν Greek Orthodox Theological Review τ. 26 (1981) σ. 171-184.

264. * Τ ο ὕ α ὕ τ ο ὕ: Ὁ Μέγας Βασίλειος, οἱ δυτικοὶ ἐπίσκοποι καὶ ὁ Ρώμης ἐν Ἐπιστημονικῇ Ἐπετηρῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν τ. 24 (1979-1980) σ. 141-157.

265. M. Krikorian: Autonomy and Autocephaly in the Theory and Practice of the Ancient Oriental Churches ἐν Kanon τ. 5 (1981) σ. 114-129.

266. * G. K u e n z e l: Studien zum Gemeindeverständnis des Matthäus — Evangeliums, Stuttgart 1978.

267. * P. L' Huillier: Un aspect estompé du 28e canon de Chalcedoine ἐν Revue de droit canonique τ. 29 (1979) σ. 12-22.

268. * Τ ο ὕ α ὕ τ ο ὕ: Le décret du Concile de Chalcedoine sur les prérogatives du siège de la très Sainte Église de Constantinople ἐν Le Messager de l' Exarchat τεύχ. 101-104 (1979) σ. 33-69.

269. Γ. Μ α ν τ ζ α ρ ῖ δ η: Ἐξέλιξη καὶ κρίση τῆς διοικητικῆς διαρθρώσεως τῆς Ἐκκλησίας ἐν Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς τ. 62 (1979) σ. 3-9.

270. * M. M a r e l l a: La Pentarchia. Storia di un' idea ἐν Nicolaus τ. 2 (1974) σ. 187-193.

271. Metr. M a x i m o s von Sardes: Das ökumenische Patriarchat in der orthodoxen Kirche, Freiburg-Basel-Wien 1980.

272. * Α. Μ ι τ σ ῖ δ ο υ: Ἡ Ἐκκλησία τῆς Κύπρου καὶ ἡ Β' Οἰκουμένη Σύνδος ἐν Ἀπόστολος Βαρνάβας τ. 42 (1981) σ. 339-351.

273. * V. M o n a c h i n o: Il Canone 28 di Calcedonia, Torino 1979.

274. * E. M o r i n i: Apostolicità ed autocephalia in una Chiesa orientale: La leggenda di S. Barnaba e l'autonomia dell' arcivescovato di Cipro nelle fonti dei secoli V e VI ἐν Studi e Ricerche sull' Oriente Cristiano τ. 2 (1979) σ. 23-45.

275. * V. P a r l a t o: La politica di accentramento effettuata dal patriarcato di Costantinopoli e conseguente lesione dell' autonomia degli altri patriarcati orientali nel IX secolo ἐν Studi Urbinati τ. 46 (1977-1978) σ. 177-185= * Die Kirche und die Kirchen II σ. 79-84.

276. * V. P e r s i: Il ristabilimento dell' unione delle Chiese nell' 879-880. Il concilio di Santa Sofia nella storiografia moderna ἐν Annuaire Historiae Conciliorum τ. 11 (1979) σ. 18-37.

277. * Β. Φ ε ι δ ᾶ: Τὸ «αὐτοκέφαλον» καὶ τὸ «αὐτόνομον» ἐν τῇ Ὁρθόδοξῃ Ἐκκλησίᾳ ἐν Νέα Σιών τ. 71 (1979) σ. 9-32.

278. * G. Pitsiounis: Johannes Chrysostomos über den Vorrang des Bischofs von Rom ἐν Philoxenia Festschrift zur B. Kötting, Münster 1980 σ. 247-258.

279. I. Ρωμανίδου: Ἡ σπουδαιότης τῶν περὶ τοῦ πολιτεύματος τῆς ἀρχεγόνου Ἐκκλησίας ἐρευνῶν τοῦ Γ. Κονιδάρη... ἐν Κληρονομία τ. 10 (1978) σ. 167-177.

280. * L. I. Scipioni: Vescovo e popolo. L' esercizio dell' autorità nella Chiesa primitiva, Milano 1977.

281. J. A. Siciliano: The Theory of the Pentarchy and Views on Papal Supremacy in the Ecclesiology of Neilos Doxapatris, ἐν Byzantine Studies τ. 6 (1979) σ. 167-177.

282. W. de Vries: Die Obsorge des hl. Basilius um die Einheit der Kirche im Streit mit Papst Damasus ἐν OCP τ. 47 (1981) σ. 55-86.

283. * Τοῦ αὐτοῦ: The changes in Rome's exercise of its Primacy as exercised by the Ancient Oriental Patriarchs ἐν Fourth Ecumenical Consultation between Theologians of the Oriental Orthodox Churches and the Roman Catholic Church, Wien 1979 σ. 68-82.

284. * K. Ware: L' exercice de l' autorité dans l' Église orthodoxe ἐν Irénikon τ. 54 (1981) σ. 451-571.

§ 30. Εἴσοδος εἰς τὴν Ἐκκλησίαν. Βάπτισμα καὶ χρίσμα

285. * N. Bux: L' unzione dell Myron . Βεβαίωσις τῆς ὁμολογίας ἐν Nicolaus τ. 8 (1980) σ. 329-335.

286. Anne-Lene Fenger: Zur Beurteilung der Ketzertaufe durch Cyprian von Karthago und Ambrosius von Mailand ἐν Pietas. Festschrift für B. Koetting (Jahrbuch für Antike und Christentum, συμπλ. τόμος VIII), Münster 1980 σ. 179-197.

287. * E. Ferguson: Inscriptions and the origin of infant baptism ἐν Journal of Theological Studies τ. 30 (1979) σ. 37-46.

288. P. L' Huillier: The reception of Roman Catholics into Orthodoxy ἐν St. Vladimir's Theological Quarterly τ. 24 τεύχ. 2 (1980) σ. 75-82.

289. Α.Π. 1562/1981 ἐν Ν.Β. τ. 30 (1982) σ. 926 καὶ 1051 διὰ τὸ κῦρος βαπτίσματος χωρὶς τὴν συγκατάθεσιν τοῦ ἔχοντος τὴν ἐπιμέλειαν τοῦ βαπτιζομένου,

§ 31. Ἐξοδος ἀπὸ τῆς Ἐκκλησίας. Παλαιοημερολογίται

290. Ἐφ. Θεσσαλονίκης 1294/1977 ἐν Ἀρμενόπουλος τ. 32 (1978) σ. 41-43 διὰ τὴν ἔξοδον ἀπὸ τῆς Ἐκκλησίας ὡς λόγου διαζυγίου.

§ 32. Διακρίσεις τῶν μελῶν τῆς Ἐκκλησίας. Λαϊκοί

291. * G. Tabancis: Die «Laien» in Kirche und Öffentlichkeit nach griechischen Zeugnissen des 4. Jahrhunderts, Diss. Münster 1977.

§ 33. Κληρικοί. Ἐννοια, διακρίσεις, ἐξουσία αὐτῶν.
Ἐκκλησιαστικὰ ἀξιώματα

292. P. J. Fedwick: The Church and the Charisma of Leadership in Basil of Caesarea, Toronto-Leiden 1979.

293. * I. Karmiris: Ἡ θέσις καὶ ἡ διακονία τῶν γυναικῶν ἐν τῇ Ὁρθόδοξῃ Ἐκκλησίᾳ, Ἀθῆναι 1978.

294. * B. Köttling: Die Aufnahme des Begriffs «Hieruus» in den christlichen Sprachgebrauch ἐν Text, Wort und Glaube Studien K. Aland gewidmet σ. 112-120.

295. * J. Lécuyer: L' oasis d' Eloïm et les ministères dans l' Église ἐν Miscellanea in onore di C. Vagaggini = Studia Anselmiana τ. 79 (1980) σ. 295-329. Διὰ τὴν προέλευσιν τοῦ βαθμοῦ τοῦ πρεσβυτέρου.

296. * E. Lohse: Ἐπίσκοπος in den Pastoralbriefen ἐν Kirche und Bibel. Festgabe für E. Schick, Paderborn 1979 σ. 225-231.

297. * Τοῦ αὐτοῦ: Die Entstehung des Bischofsamtes in der frühen Christenheit ἐν Zeitschrift für die Neutestamentliche Wissenschaft τ. 121 (1980) σ. 58-73.

298. * F. Norman: Die Darstellung des bischöflichen Amtes in der Väterzeit ἐν Theologie und Glaube τ. 70 (1980) σ. 86-96.

299. * Pinto de Oliveira: Signification sacerdotale du Ministère de l' évêque dans la Tradition Apostolique d' Hippolyte de Rome ἐν Freiburger Zeitschrift für Philosophie und Theologie τ. 25 (1978) σ. 398-427.

300. * K. H. Schelkle: Charisma und Amt ἐν Theologische Quartalschrift τ. 159 (1979) σ. 243-254 = * Festschrift für H. Zimmermann, Bonn 1980 σ. 311-323.

301. H. A. Stempel: Der Lehrer in der «Lehre der Zwölf Apostel» ἐν Vigiliae Christianae τ. 34 (1980) σ. 209-217.

§ 34. Κτῆσις καὶ ἀπώλεια τῆς ιδιότητος τοῦ κληρικοῦ

302. * R. Gryson: Dix ans de recherches sur les origines du célibat ecclésiastique ἐν Revue Théologique de Louvain τ. 11 (1980) σ. 157-185.

303. * Judith Herrin: Women and the Church in Byzantium ἐν Bulletin of the British Association of Orientalists τ. 11 (1979-1980) σ. 8-14.

304. * F. C. Kla w i t e r: The role of martyrdom and persecution in developing the priestly authority of women in early Christianity ἐν Church History τ. 49 (1980) σ. 251-261.

305. Π. Μ π ο ῦ μ η: Τὸ ἔγγαμον τῶν ἐπισκόπων ἐν Ἀντίδωρον Πνευματικόν. Τιμητικὸς τόμος εἰς Γ. Κονιδάρη, Ἀθήναι 1981 σ. 321-334.

306. St. Perentidis: L'ordination de l'esclave à Byzance ἐν Revue historique de droit français et étranger τ. 59 (1981) σ. 231-248.

307. * Ch. Pietri: Die Christen und die Sklaven in der ersten Zeit der Kirche ἐν Concilium τ. 15 (1979) σ. 638-643.

308. J. Vogt: Die Sklaven and die unteren Schichten im frühen Christentum ἐν Gymnasium τ. 87 (1980) σ. 436-446.

§ 35. Μοναχοὶ

309. * B. Büchler: Die Armut der Armen. Über den ursprünglichen Sinn der Mönchischen Armut, München 1980.

310. * M. Galloni: Obediencia e libertà nel primordio del monachesimo ἐν Oriente Cristiano τ. 19 (1979) σ. 8-39.

311. Chr. Gnilk a: Καλόγηρος. Die Idee des «guten Alters» bei den Christen ἐν Jahrbuch für Antike und Christentum τ. 23 (1980) σ. 5-21.

312. * A. Guillaumont: Aux origines du monachisme chrétien, Abbaye de Bellefontaine 1980 — Συλλογὴ μελετῶν τοῦ συγγραφέως.

313. * A. Kniazeff: Le point de vue de l'Église orthodoxe sur la virginité consacrée ἐν Ephemerides Liturgicae τ. 95 (1981) σ. 468-477.

314. * G. Lombardo: Il monachesimo basiliano ἐν Quaderni medievali τευχ. 9 (1980) σ. 217-222.

315. F. Morard: Encore quelques réflexions sur Monachos ἐν Vigiliae Christianae τ. 34 (1980) σ. 395-401.

316. * M. M a z z a: Monachesimo basiliano. Modelli spirituali e

tendenze economicosociali nell' impero del IV secolo ἐν *Studi Storici* τ. 21 (1980) σ. 31-60.

317. * I. P e n a - P. C a s t e l l a n a — R. F e r n a n d e z: Les reclus syriens. Recherches sur les anciennes formes de vie solitaire en Syrie, Milano 1980.

§ 36. Σύνοδοι τοπικαί, ἐπαρχιακαί, οἰκουμενικαί καὶ πατριαρχικαί

318. * E. C h r y s o s: Konzilspräsident und Konzilsvorstand. Zur Frage des Vorsitzes in den Konzilien der byzantinischen Reichskirche ἐν *Annuaire Historiae Conciliorum* τ. 11 (1979) σ. 1-17.

319. * Y. C o n g a r: Quelle idée s' est-on faite du concile entre Nicée I et Nicée II? ἐν *Revue des sciences philosophiques et théologiques* τ. 63 (1979) σ. 429-434.

320. H. J. S i e b e n: Die früh— und hochmittelalterliche Konzilsidee im Kontext der «Filioque» — Kontroverse ἐν *Traditio* τ. 35 (1979) σ. 173-207.

321. Β. Σ τ α υ ρ ῖ δ ο υ: Βιβλιογραφία τοῦ συνοδικοῦ θεσμοῦ ἐν *Θεολογία* τ. 52 (1981) σ. 571-609.

322. Ι. Ζ η ζ ι ο ῦ λ α: Ὁ συνοδικὸς θεσμός. Ἱστορικά, ἐκκλησιολογικὰ καὶ κανονικὰ προβλήματα ἐν *Τιμητικὸν Ἀφιέρωμα εἰς μητρ. Κίτρος Βαρνάβαν, Ἀθήναι* 1980 σ. 161-190.

§ 37. Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας καὶ Διαρκῆς Ἱερὰ Σύνοδος

323. Σπ. Τ ρ ω ῖ ἄ ν ο υ: Συγκριτικαὶ παρατηρήσεις ἐπὶ τῆς καταστατικῆς νομοθεσίας τῶν ὀρθόδοξων αὐτοκεφάλων ἐκκλησιῶν περὶ τῆς Ι. Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας ἐν *Θεολογία* τ. 50 (1979) σ. 31-46.

§ 38. Πατριαρχεῖα, ἀρχιεπισκοπαί, μητροπόλεις καὶ ἐπισκοπαί. Προϊστάμενοι τούτων

324. Κανονισμὸς ὑπ' ἀρ. 18 ἀπὸ 16 Ἰουλίου 1981 Περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τῶν ὑπ' ἀρ. 5/1978 καὶ 12/1980 Κανονισμῶν.

325. Ι. D j u r i c: Titulatures des métropolitains dans «Ecthesis Nea» et l' organisation de l' église en Asie Mineure à la fin du XIe siècle ἐν *Πρακτικὰ τοῦ ΙΕ' Διεθνοῦς Συνεδρίου Βυζαντινῶν Σπουδῶν τόμ. Δ', Ἀθήναι* 1980 σ. 92-96.

326. Γ. Λ ι λ α ῖ ο υ: Γνωμ. δι' ἀνάδειξιν μητροπολίτου ἐν *Ἐκκλησία* τ. 58 (1981) σ. 214-218.

327. Τοῦ αὐτοῦ: Γνωμ. δι' αἵτησιν ἀκυρώσεως ἐκπτώτων ἀρχιερέων, αὐτόθι τ. 58 (1981) σ. 373.

328. * P. Stockmeier: Die Wahl des Bischofs durch Klerus und Volk in der frühen Kirche ἐν Concilium τ. 16 (1980) σ. 463-467.

329. Θεοδώρου Τζεδάκη μητρ. Λάμπης καὶ Σφακίων: Ἡ καθέδρα τοῦ προκαθημένου τῆς ἐν Κρήτῃ ἐκκλησίας κατὰ τὴν β' βυζαντινὴν περίοδον (961-1204 μ.Χ.) ἐν Πρακτικὰ τοῦ ΙΕ' Διεθνοῦς Συνεδρίου Βυζαντινῶν Σπουδῶν τ. Δ', Ἀθῆναι 1980 σ. 365-374.

330-332. Σ.Ε. 2294/1978 ἐν Ν.Β. τ. 29 (1981) σ. 956 διὰ διορισμὸν τοποτηρητοῦ χηρευοῦσης μητροπόλεως· 545, 546 καὶ 3797/1978 αὐτόθι σ. 942, δι' ἔννομον συμφέρον ἀρχιμανδρίτου καὶ ἐνοριτῶν ὅπως προσβάλλουν τὸ κῦρος ἐκλογῆς μητροπολίτου.

§ 39. Ναοί, ἐνορίαί, ἐφημέριοι καὶ ἐκκλησιαστικά συμβούλια

333. Κανονισμὸς ὑπ' ἀρ. 20 τῆς 9 Ὀκτωβρίου 1981 Περὶ διοικήσεως καὶ διαχειρίσεως τοῦ ἐν Σίφνῳ ἱεροῦ προσκυνήματος «Παναγίας τοῦ Βουνοῦ» τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Σύρου.

334. Κανονισμὸς ὑπ' ἀρ. 21 τῆς 9 Ὀκτωβρίου 1981 Περὶ διοικήσεως καὶ διαχειρίσεως τοῦ ἱεροῦ προσκυνηματικοῦ ναοῦ «Ἁγίου Χαραλάμπους» Παξῶν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κερκύρας καὶ Παξῶν.

335. Κανονισμὸς ὑπ' ἀρ. 22 τῆς 9 Ὀκτωβρίου 1981 Περὶ διοικήσεως καὶ διαχειρίσεως τοῦ ἐν Ἀργεῖ ἱεροῦ προσκυνήματος «Ἁγία Αἰκατερίνη» τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἀργολίδος.

336. Ν. Ἀμυγδάλου: Τὸ ἐν Χίῳ ἔθιμον τῆς κληρονομικῆς διαδοχῆς τοῦ κτητορικοῦ δικαιώματος ἐν Ἑλληνικῇ Δικαιοσύνῃ τ. 22 (1981) σ. 218-222 καὶ ἐν Χριστιανὸς περ. β' τομ. 21 τεῦχ. 233/235 (1981) σ. 16-19.

337-347. Σ.Ε. 381/1980, 2484/1980 ἐν Ν.Β. τ. 28 (1980) σ. 1343-1344 διὰ τὴν ὑπὸ τῆς Διοικήσεως χορηγομένην ἄδειαν ἰδρύσεως ναοῦ ἢ εὐκτηρίου οἴκου, Α.Π. 217/1975 ἐν Ν.Β. τ. 23 (1975) σ. 1039 διὰ διορισμὸν ἐφημερίων νεκροταφείων, Α.Π. 975/1979 ἐν ΕΕΝ τ. 46 (1979) σ. 754 διὰ ναοὺς διαλελυμένων μονῶν, Σ.Ε. 733/1977 ἐν Ν.Β. τ. 28 (1980) σ. 1301, 4078/1979 αὐτόθι τ. 30 (1982) σ. 1344 διὰ διορισμὸν καὶ νομικὴν θέσιν ἱεροψαλτῶν, Πρ. Ἐβρου 340/1979 ἐν Ἑλληνικῇ Δικαιοσύνῃ τ. 21 (1980) σ. 233, Α.Π. 674/1980 ἐν Ν.Β. τ. 28 (1980) σ. 2010 διὰ νομικὴν θέσιν ναῶν ὑπὸ Τουρκικὴν κυριαρχίαν, Α.Π. 195/1980 ἐν Ν.Β. τ. 28 (1980) σ. 1479 διὰ νομικὸν καθεστῶς ἰδιοκτητῶν ναῶν, Σ.Ε. 2327/1978 αὐτόθι τ. 29 (1981) σ.

956 καὶ Α.Π. 1741/1980 αὐτόθι τ. 29 (1981) σ. 1224 διὰ νομικὸν καθεστῶς ἐξωκκλησιῶν καὶ παρεκκλησιῶν.

§ 40. Μοναὶ

348. R. Merkelbach: *Alphabetische Klostervorsteher in Konstantinopel und Chalkedon* ἐν *Zeitschrift für Papyrologie und Epigraphik* τ. 39 (1980) σ. 291-294.

349. T. Teotēoi: *Le travail manuel dans les Typika des XIe-XIIIe siècles* ἐν *Πρακτικὰ τοῦ ΙΕ' Διεθνoῦς Συνεδρίου Βυζαντινῶν Σπουδῶν τομ. Δ' Ἀθῆναι 1980* σ. 340-349.

350. * R. H. Trone: *A Constantinopolitan Double Monastery of the Fourteenth Century* ἐν *Sixth Annual Byzantine Studies Conference, Abstracts of Papers, Ohio 1980* σ. 38-39.

§ 41. Ἄλλοι ἐκκλησιαστικοὶ ὀργανισμοὶ

351. Ἀποφ. Ὑπουργ. Κοιν. Ὑπηρεσιῶν ἀρ. Β 2/60/1950 τῆς 28 Σεπτ./27 Ὀκτ. 1979 Περὶ ἀντικαταστάσεως τῆς παρ. 5 τοῦ ἀρθρ. 18 τοῦ Καταστατικοῦ τοῦ TAKE.

352. Ἀπόφ. Ὑπουργ. Κοιν. Ὑπηρεσιῶν ἀρ. Β 2/60/3/810 τῆς 24/30 Μαΐου 1980 Περὶ ἀντικαταστάσεως τοῦ ἀρθρ. 8 τοῦ Καταστατικοῦ τοῦ ... TAKE.

353. Ἀπόφ. Ὑπουργ. Κοιν. Ὑπηρεσιῶν ἀρ. Β2/60/3/694 τῆς 14 Ἰουλίου 1980 Περὶ τροποποιήσεως τῶν περιπτώσεων δ' καὶ θ' τῆς παρ. 2 τοῦ ἀρθρ. 18 τοῦ Καταστατικοῦ τοῦ ... TAKE.

354. Κανονισμὸς ὑπ' ἀρ. 11 τῆς 28 Αὐγούστου 1980 Περὶ συμπληρώσεως τῆς διατάξεως τοῦ ἀρθρ. 1 τοῦ ὑπ' ἀρ. 4/1978 Κανονισμοῦ. Δι' ἀπαρτίαν τοῦ Κεντρικοῦ Συμβουλίου τοῦ ΟΔΕΠ.

355. Κανονισμὸς ὑπ' ἀρ. 14 τῆς 28 Μαρτίου 1981 Περὶ τοῦ .... ΟΔΕΠ.

356. Κανονισμὸς ὑπ' ἀρ. 17 τῆς 16 Ἰουλίου 1981 Περὶ συστάσεως καὶ ὀργανώσεως Ἰδρύματος βυζαντινῆς Μουσικολογίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

357. Κανονισμὸς ὑπ' ἀρ. 19 τῆς 19 Ὀκτωβρίου/4 Νοεμβρίου 1981 Περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τοῦ ὑπ' ἀρ. 14/1981 Κανονισμοῦ περὶ τοῦ ... ΟΔΕΠ καὶ ἄλλων συναφῶν διατάξεων.

358. Κωδικοποιημένος Κανονισμὸς ἀρ. 14 ἀπὸ 10 Δεκεμβρίου 1981 Περὶ Ὁργανισμοῦ Διοικήσεως Ἐκκλησιαστικῆς Περιουσίας (ΟΔΕΠ).

359. Α.Π. 1655/1980 ἐν Ν.Β. τ. 29 (1981) σ. 1070 διὰ τοὺς ἐπὶ θητεία ὑπαλλήλους τοῦ ΟΔΕΠ.

ΤΜΗΜΑ ΤΡΙΤΟΝ

ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

§ 43. Ἰδιαιτέρα νομική μεταχειρίσις κληρικῶν

360. Γ. Πρίντζιπα: Ἡ ἀντισυνταγματικότης τῆς πρὸς ὀρκοδοσίαν ὑποχρεώσεως τοῦ ὀρθοδόξου χριστιανοῦ ἐν Ἐκκλησίᾳ τ. 57 (1980) σ. 282-286.

§ 44. Ἰδιαιτέρα νομική μεταχειρίσις μοναχῶν.

Κληρονομική τούτων διαδοχή

361. Κ. Βαβούσκου: Γνωμ. διὰ σωματεῖον γυναικῶν μὴ ἐχουσῶν τὴν ιδιότητα τῆς μοναχῆς ἐν Ἀρμενόπουλος τ. 29 (1975) σ. 193-195.

362. Π. Παναγιωτάκου: Περὶ τῆς ἀπὸ τοῦ Ἰουστινιανοῦ μέχρι τοῦ Λέοντος Σ' τοῦ σοφοῦ νομοθεσίας περὶ τῆς μοναχικῆς ἀκτημοσύνης ἐν ΑΕΚΔ τ. 34 (1981) σ. 28-37.

363.* A. Veilleux: Le renoncement aux biens matériels dans le cénobitisme pachômien ἐν Collectanea Cisterciensia τ. 43 (1981) σ. 56-74.

364-365. Ἐφ. Ἀθηνῶν 5911/1979 ἐν Ν.Β. τ. 29 (1981) σ. 717 διὰ τὴν κληρονομικὴν διαδοχὴν μοναχῶν, Ἐφ. Θεσσαλονίκης 1215/1975 ἐν Ν.Β. τ. 23 (1975) σ. 1196 διὰ τὴν ὑπὸ μοναχῶν ἴδρυσιν σωματείων.

§ 45. Μυστήρια καὶ ἱερά τελεταί

366.* E. Braniste: Ἡ προσκύνησις τῶν ἁγίων εἰς τὴν ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν (ρουμ.) ἐν Ortodoxia τ. 32 (1980) σ. 44-67.

367. Εὐ. Μαντζουρέα: Ἡ ἔννοια τῶν ἀντιμνησίων ἐκ κανονικῆς ἀπόψεως, Ἀθῆναι 1980.

368.* V. Micle: Ἡ προσκύνησις τῶν ἁγίων εἰς τὰς ὀμιλίας τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας (ρουμ.) ἐν Ortodoxia τ. 32 (1980) σ. 95-119.

369.* D. Pintea: Δογματικαὶ βάσεις τῆς προσκυνήσεως τῶν ἁγίων εἰς τὴν Ὀρθοδοξίαν (ρουμ.) ἐν Ortodoxia τ. 32 (1980) σ. 137-158.

§ 46. Γάμος. Σύστασις καὶ λύσις

370. Ν. 1183 τῆς 23/23 Ἰουλίου 1981 Περὶ συστάσεως πρωτοδικείων, συστάσεως καὶ ἀνασυστάσεως εἰρηνοδικείων κλπ. ἄρθρ. 15 διὰ πνευματικὴν λύσιν τοῦ γάμου ὑπὸ τῆς Διαρκοῦς Ἱεραῶς Συνόδου.

371. Εὐρυδικῆς Ἀντζουλάτου - Πετσιλά: Τὰ στέφανα τοῦ γάμου στὴ νεώτερη Ἑλλάδα, Ἀθήνα 1980.

372. * G. Baldanza: Il rito matrimoniale dell' Eucologio Sinaitico greco 958 ed il significato della coronazione nella δόξα καὶ τιμῇ ἐν Ephemerides Liturgicae τ. 95 (1981) 289-315.

373. L. Burmann: Eine Novelle zum Scheidungsrecht ἐν Fontes Minores ἐκδ. ὑπὸ D. Simon τομ. IV (1981) σ. 107-118.

374. Στ. Χαραλαμπίδης: Στοιχεῖα σκέψεως ἐπὶ τοῦ γάμου κατὰ τὴν ἀντίληψιν τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ἐν Ἐκκλησία τ. 57 (1980) σ. 51-53.

375. * E. Eid: Il matrimonio nel diritto delle Chiese orientali ἐν Atti del colloquio romanistico-canonistico 1979, Roma 1980 σ. 107-115.

376. * B. Gardaševic: Grenzen der Ehehindernisse bei Blutsverwandtschaft in den orthodoxen Nationalkirchen ἐν Bogoslovlje τ. 23 (1979) σ. 71-78.

377. * M. M. Garijo Guembe: La separación matrimonial en los canones de S. Basilio ἐν Salmanticensis τ. 27 (1980) σ. 35-47.

378. * J. Gaudemet: L' interprétation du principe d' insolubilité du mariage chrétien au cours du premier millénaire ἐν Bulletin dell' Istituto di diritto romano τ. 81 (1978) σ. 11-70.

379. * B. Honings: Divorcio e legislazione imperiale: intransigenza latina e condiscendenza greca ἐν Apollinaris τ. 52 (1978) σ. 259-275.

380. * J. J. Kilgallen: To what are the Matthean exception-texts (5,32 and 19,9) an exception? ἐν Biblica τ. 61 (1980) σ. 102-105.

381. Γ. Κωστάρᾶ: Ἡ ἱεροτελεστία ὡς τύπος τοῦ γάμου ἐν Ἐκκλησία τ. 57 (1980) σ. 55-56.

382. * Ch. Lefebvre: Evolution de la doctrine canonique du mariage... ἐν Revue de droit canonique τ. 29 (1979) σ. 60-78.

383. * P. L' Huillier: L' attitude de l' Église Orthodoxe vis-à-vis du remariage des divorcés, ἀυτόθι σ. 44-59.

384. Π. Μπούμη: Ἡ ἔλλειψις βεβαιότητος κατὰ τὴν σύναψιν γάμου (Αὐτόματον διαζύγιον-Πολιτικὸς γάμος) ἐν Ἐκκλησία τ. 57 (1980) σ. 48-51.

385. * B. Loeblmann: Zweite Ehe und Ehescheidung bei den Griechen und Lateinern bis zum Ende des 5. Jahrhunderts, Leipzig 1980.

386. Βλ. Φειδᾶ: Ἐκκλησία καὶ πολιτικὸς γάμος ἐν Ἐκκλησία τ. 57 (1980) σ. 77-80, 113-116, 137-142.

387. * W. Poetscher: Die Wortbedeutung von γαμίζειν (1 Kor-7,38) ἐν Würzburger Jahrbücher für die Altertumswissenschaft N.F. τ. 5 (1979) σ. 99-103.

388. * J. Prader: Il matrimonio condizionato nel diritto canonico orientale ἐν *Atti del colloquio romanistico-canonistico 1979*, Roma 1980 σ. 88-106.

389. * T. Spidlik: La concezione cristologica del matrimonio nelle liturgie orientali ἐν *Bessarione τ. 1 (1979) σ. 139-152*.

390. * A. Tosato: Il matrimonio nel giudaismo antico e nel Nuovo Testamento. Roma 1976.

391-409. Πλημ. Κιλκίς 980/1979 ἐν N.B. τ. 28 (1980) σ. 1799 δι' ἄρνησιν κληρικοῦ ὄπως ἱερολογήσῃ γάμον, Ἐφ. Θεσ. 1856/1975 ἐν Ἀρμενόπουλος τ. 30 (1976) σ. 708, Πρωτ. Ἀθηνῶν 1663/1980 ἐν Ἑλληνικῇ Δικαιοσύνη τ. 21 (1980) σ. 441, Πρωτ. Ἀθηνῶν 1173/1981 ἐν N.B. τ. 29 (1981) σ. 1122 διὰ γάμον ἐλλήνων ὀρθοδόξων, Ἐφ. Θεσ. 468/1976 ἐν N.B. τ. 24 (1976) σ. 812, Πρωτ. Πρεβέζης 192/1977 ἐν EEN τ. 44 (1977) σ. 754, Πρωτ. Ἐδέσης 313/1976 ἐν Ἀρχεῖον Νομολογίας τ. 28 (1977) σ. 53, Ἐφ. Θεσ. 444/1975 αὐτόθι, τ. 26 (1975) σ. 668 = Ἀρμενόπουλος τ. 29 (1975) σ. 215, Πρωτ. Ἀθηνῶν 2998/1975 ἐν Ἀρμενόπουλος τ. 29 (1975) σ. 844, Α.Π. 337/1975 ἐν N.B. τ. 23 (1975) σ. 1147 = EEN τ. 42 (1975) σ. 885 = Ἀρχεῖον Νομολογίας τ. 26 (1975) σ. 633, Ἐφ. Ἀθηνῶν 134/1975 ἐν Ἀρμενόπουλος τ. 29 (1975) σ. 137, Α.Π. 264/1978 ἐν N.B. τ. 27 (1979) σ. 66, Ἐφ. Ἀθηνῶν 2399/1979 ἐν N.B. τ. 28 (1980) σ. 1164, Πρωτ. Θεσ. 2674/1980 ἐν Ἀρμενόπουλος τ. 34 (1980) σ. 960, Πρωτ. Ἀθηνῶν 18731/1979 ἐν Ἑλληνικῇ Δικαιοσύνη τ. 21 (1980) σ. 738, Ἐφ. Ἀθηνῶν 10477/1979 ἐν N.B. τ. 28 (1980) σ. 831, Α.Π. 1542/1980 ἐν N.B. τ. 29 (1981) σ. 878, 5/1981 αὐτόθι σ. 1232, 103/1981 αὐτόθι σ. 1272 δι' ἀπόπειραν διαλλαγῆς τῶν συζύγων ἐνώπιον τοῦ ἐπισκόπου.

§ 47. Κήρυγμα καὶ θρησκευτικὴ ἐκπαίδευσις

410. I. Κονιδάρη: Τὸ Τυπικὸν τοῦ Πακουριανοῦ καὶ ἡ «Ἱερατικὴ Σχολή» τῆς μονῆς Πετριτζοῦ ἐν Ἀντίδαρον Πνευματικόν. Τιμητικὸς τόμος εἰς Γεράσιμον Κονιδάρην, Ἀθήναι 1981 σ. 156-169.

410α. Σ.Ε. 3110/1979 ἐν N.B. τ. 30 (1980) σ. 1346 δι' ὑπαγωγὴν ἐκ νέου ἐκκλησ. ἐκπαιδεύσεως εἰς Ὑπ. Παιδείας.

§ 48. Διοικητικὴ ἐξουσία ἐπὶ προσώπων

411. Σ.Ε. 2336/1980 ἐν N.B. τ. 28 (1981) σ. 1321 καὶ 1813 διὰ τὴν συνταγματικότητα τῆς νομοθετικῆς διατάξεως, ἥτις ἐξαρτᾶ τὴν ἀποδημίαν κληρικῶν ἐξ ἀδείας τῆς προϊσταμένης ἐκκλ. ἀρχῆς.

**§ 49. Διοικητικὴ ἐξουσία ἐπὶ πραγμάτων.
Ἐκκλησιαστικὴ περιουσία. Γενικά**

412. Α. Καρποζήλου: Ἀβιωτικὸν ἐν Δωδώνη τ. 8 (1979) σ. 73-80.
Διὰ τὴν περὶ τριμοιρίας νεαρὰν τοῦ Ἀνδρονίκου Β'.

413. Α.Π. 1650/1981 ἐν Ν.Β. τ. 30 (1982) σ. 932 διὰ τὴν ἐπὶ ἐκκλ.
ἀκινήτων χρησιμησίαν.

§ 50. Διαχειρίσεις περιουσίας μητροπόλεων, ναῶν καὶ μονῶν

414. Ε. Λάμπρου: Γνωμ. διὰ δημιουργία... τεκμηρίου κυριότητος
ὑπὲρ μονῆς ἀσκούσης... ἐπὶ αἰώνας πράξεις νομῆς... ἐν Ἀρμενόπουλος τ. 29
(1975) σ. 634-636.

415-427. Α.Π. 795/1981 ἐν Ν.Β. τ. 30 (1982) σ. 43 διὰ πατρ. Ἀλε-
ξανδρείας, 67/1980 αὐτόθι τ. 28 (1980) σ. 1428, 217/1981 αὐτόθι τ. 29
(1981) σ. 1405, 1575/1981 αὐτόθι τ. 30 (1982) σ. 1056, Ἐφ. Ἀθηνῶν 4467/
1976 ἐν Ν.Β. τ. 25 (1977) σ. 393, Ἐφ. Ἀθηνῶν 6201/1975 ἐν Ἀρμενόπουλος
τ. 30 (1976) σ. 208, Ἐφ. Ἀθηνῶν 6729/1975 ἐν Νέον Δίκαιον τ. 32 (1976)
σ. 131, Α.Π. 1163 (1975) ἐν Ν.Β. τ. 24 (1976) σ. 428=EEN τ. 43 (1976)
σ. 448 διὰ μονὰς καὶ ΟΔΕΠ, 7439/1975 ἐν Νέον Δίκαιον τ. 32 (1976) σ.
138 δι' ἄσκησιν ἐνδίκων μέσων, Α.Π. 73 (1980) αὐτόθι τ. 28 (1980) σ. 1431
δι' ἀμοιβὴν δικηγόρου, Σ.Ε. 1476/1975 ἐν Ν.Β. τ. 25 (1977) σ. 809, Σ.Ε.
1148/1978 ἐν Ἀρχεῖον Νομολογίας τ. 29 (1978) σ. 343 δι' ἀπαλλοτριώσιν
δι' ἐπέκτασιν ναοῦ, Α.Π. 822/1979 ἐν Ν.Β. τ. 28 (1980) σ. 242 διὰ συντα-
γματικὴν προστασίαν ἐκκλησ. περιουσίας.

§ 51. Ἔσοδα καὶ ἀσφάλις κληρικῶν

428. Ν. 1041 τῆ. 2/2 Ἀπριλίου 1980 Περὶ αὐξήσεως τῶν ἀποδοχῶν
τῶν δημοσίων ἐν γένει ὑπαλλήλων κλπ. ἄρθρ. 8 διὰ τοὺς ἀρχιερεῖς.

429. Ἀποφ. Ὑπουργ. Κοινωνικῶν Ὑπηρεσιῶν ἀρ. Β2/60/Οἶκ. 720
ἀπὸ 17 Ἀπριλίου/9 Μαΐου 1980 Περὶ αὐξήσεως τῶν συντάξεων ποῦ χορηγεῖ
τὸ TAKE.

430. Ἀποφ. Ὑπουργ. Κοινωνικῶν Ὑπηρεσιῶν ἀρ. Β2/60/Οἶκ. 637
ἀπὸ 13/23 Ἀπριλίου 1981 Περὶ αὐξήσεως τῶν συντάξεων ποῦ χορηγεῖ τὸ
TAKE.

431-435. Α.Π. 24/1980 ἐν Ν.Β. τ. 28 (1980) σ. 1140 διὰ μισθοδοσίαν
ἀπὸ τὸ Δημόσιον τῶν ἱεροδιακόνων, Α.Π. 14/1980 αὐτόθι τ. 28 (1980) σ.

1134, Πρ. Ἀθηνῶν 1929/1981 ἀπόθι τ. 29 (1981) σ. 1302 δι' ἀποδοχὰς τιμωρηθέντων κληρικῶν, Σ.Ε. 157/1978 ἀπόθι τ. 29 (1981) σ. 956 διὰ τὴν μισθολογικὴν διαβάθμισιν ἐφημερίων, Α.Π. 810/1980 ἀπόθι τ. 29 (1981) σ. 77 διὰ παραγραφὴν ἀποδοχῶν κληρικῶν ὀφειλομένων ἀναδρομικῶς.

ΤΜΗΜΑ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΝ ΠΟΙΝΙΚΟΝ ΔΙΚΑΙΟΝ

§ 53. Ἐκκλησιαστικαὶ ποιναὶ ἐπιβαλλόμεναι εἰς ἅπαντα τὰ μέλη τῆς Ἐκκλησίας. Τὸ μυστήριον τῆς μετανοίας

436. R. Barringer: The Pseudo-Amphilochian life of St. Basil: Ecclesiastical penance and byzantine hagiography ἐν Θεολογία τ. 51 (1980) σ. 49-61.

§ 57. Ἐπὶ μέρους ἐκκλησιαστικὰ ἀδικήματα

437. Carolina Cupane: La magia a Bisanzio nel secolo XIV... Dal registro del Patriarcato Costantinopolitano (1315-1402) ἐν Jahrbuch der Österreichischen Byzantinistik τ. 29 (1980) σ. 237-262.

438. M. Girardi: Nozione di eresia, scisma e parasinagoga in Basilio di Cesarea ἐν Vetera Christianorum τ. 17 (1980) σ. 49-77.

439. * Marta Giaccherio: «Fenus», «usura», «pignus» e «fideiussio» negli scrittori patristici del quattro secolo, Basilio, Gregorio, Ambrogio, Gerolamo ἐν Atti del 3o. Convegno etc (ἀνωτ. ἀρ. 79), Perugia 1979 σ. 443-473.

440. * S. L. Greenslade: Heresy and Schism in the Later Roman Empire ἐν Schism, Heresy and Religions Protest ἐκδ. D. E. Baker, Cambridge 1981 σ. 1-20.

441. * G. Loggia: Plutarco, S. Basilio e gli usurari ἐν Κοινωνία τ. 4 (1980) σ. 139-160.

442. * A. Romita: L'atteggiamento di S. Basilio verso gli eretici e i non cristiani ἐν Nicolaus τ. 8 (1980) σ. 166-172.

443. * G. Sfameni Gasparro: From Greek haeresis to Christian heresy ἐν ... In honorem Robert M. Grant, Paris 1979 σ. 101-116.

444. * M. Simonetti: Haereticum non facit ignorantia. Una nota su Facondo di Ermiane e la sua difesa dei Tre Capitoli ἐν Orpheus N.S. τ. 1 (1980) σ. 76-105.

445. * A. de Stefano: Chiesa ed eresia ἐν Quaderni medioevali τ. 9 (1980) σ. 8-20.

446-447. Α.Π. 951/1978 ἐν Ποινικὰ Χρονικὰ τ. 29 (1979) σ. 124, Πλημ. Ναυπλίου 1118/1979, αὐτόθι σ. 705 δι' ἱεροσυλίαν.

ΤΜΗΜΑ ΠΕΜΠΤΟΝ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑ ΚΑΙ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑ

§ 58. Γενικά. Ἐκκλησιαστικά ὄργανα μὴ ἐπιφορτισμένα ἀποκλειστικῶς τὴν ἄσκησιν δικαιοδοσίας

448. * J. Herrmann: Cod. Theod. 9,45: De his, qui ad ecclesias confugiunt. Beiträge zur Rechtsgeschichte. Gedächtnisschrift für H. Conrad, Paderborn 1979 σ. 271-272. Zu den ältesten Quellen des frühbyzantinischen Asylrechts.

449. * Ε. Μαντζουρέα: Ἡ δικαστικὴ ἐξουσία τῆς ἐκκλησίας καὶ αἱ θεμελιώδεις αὐτῆς ἀρχαὶ ἐν Philoxenia B. Köting gewidmet (1980) (βλ. ἄνωτ. 278) σ. 201-221.

§ 59. Ἐκκλησιαστικά δικαστήρια

450. Γ. Λιλαίου: Γνωμ. διὰ τὴν συγκρότησιν τοῦ δευτεροβαθμίου διὰ τοὺς ἀρχιερεῖς δικαστηρίου ἐν Ἐκκλησία τ. 57 (1980) σ. 259-261.

§ 60. Γενικά. Κατὰ τόπον ἀρμοδιότης καὶ δωσιδικία. Ἐξαίρεσις. Ἐπίδοσις

451. Γ. Λιλαίου: Γνωμ. διὰ κατὰ τόπον ἀρμοδιότητα ἐν Ἐκκλησία τ. 58 (1981) σ. 117-120.

452. I. Perez de Heredia y Valle: Die Sorge um die Unparteilichkeit des Richters im allgemeinen in der Lehre der Synoden und der Väter ἐν Archiv für katholisches Kirchenrecht τ. 148 (1979) σ. 380-408.

§ 61. Ἀπόδειξις

453. Γ. Λιλαίου: Γνωμ. διὰ τὴν ἐξέτασιν μαρτύρων ἐν Ἐκκλησία τ. 57 (1980) σ. 280-282.

§ 63. Κυρία διαδικασία. Δικαστικά ἔξοδα

454. Γ. Λιλαίου: Γνωμ. διὰ τὸν συνήγορον ἐνώπιον τῶν ἐκκλησιαστικῶν δικαστηρίων ἐν Ἐκκλησίᾳ τ. 58 (1981) σ. 151-154.

§ 64. Ἐνδिका μέσα

455. Γ. Λιλαίου: Γνωμ. διὰ τὴν ἐπίδρασιν ἀποφάσεως τοῦ δευτεροβαθμίου δι' ἀρχιερεῖς δικαστηρίου ἐνώπιον τοῦ Οἴκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἐν Ἐκκλησίᾳ τ. 57 (1980) σ. 142-145.

456. Τοῦ αὐτοῦ: Γνωμ. διὰ τρόπον ἀσκήσεως τῆς ἐφέσεως ἐνώπιον τοῦ δευτεροβαθμίου δι' ἀρχιερεῖς δικαστηρίου αὐτόθι σ. 228-231.

§ 65. Ἐκτέλεσις τῶν δικαστικῶν ἀποφάσεων. Χάρις

457. Σ.Ε. 4123/1980 ἐν Ν.Β. τ. 32 (1980) σ. 1344 διὰ τὸ διάταγμα ἐκτελέσεως τῆς ἐπιβληθείσης εἰς ἀρχιερέα ἐκκλησιαστικῆς ποινῆς.

§ 66. Σχέσις ἐκκλησιαστικῆς δίκης πρὸς τὴν ποινικὴν

458. Γ. Λιλαίου: Γνωμ. διὰ τὴν ἐπίδρασιν τῆς ἀποφάσεως κοινοῦ ποινικοῦ δικαστηρίου ἐπὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς δίκης ἐν Ἐκκλησίᾳ τ. 58 (1981) σ. 475.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

§ 68. Ἁγιον Ὅρος

459. Ν. 1166 τῆς 22/24 Ἰουνίου 1981 Περὶ συστάσεως ἐτησίας οἰκονομικῆς χορηγίας τοῦ Δημοσίου πρὸς τὰς ἱεράς μονὰς τοῦ Ἁγίου Ὁρους.

460. Ν. 1198 τῆς 31 Αὐγούστου/1 Σεπτεμβρίου 1981 Περὶ ρυθμίσεως θεμάτων ἀναγομένων εἰς τὴν ἐκτὸς τοῦ Ἁθῶ ἀκίνητον περιουσίαν τῶν Ἱ. Μονῶν τοῦ Ἁγίου Ὁρους καὶ ἄλλων τινῶν διατάξεων.

461. Γ. Δέλιου-Κ. Κεραμέως: Γνωμ. διὰ προσύμφωνα πωλήσεως ἀγιορειτικῶν δασικῶν ἐκτάσεων πρὸς οἰκοδομικοὺς συνεταιρισμοὺς ἐν Ἀρμενόπουλος τ. 34 (1980) σ. 363-368.

462. Β. Ferjancic: Domaines des monastères provinciaux byzantins en villes ἐν Zbornik Radova Bizantolochkög Instituta Beograd τ. 19 (1980) σ. 209-250.

463. * H. M a t a n o v: Le mont Athos et les rapports politiques dans les Balkans durant la deuxième moitié du XIVe siècle ἐν *Études Balkaniques* τ. 17 (1981) τεύχ. 2 σ. 69-100.

464. Φ. Φιλιππίδου: Τὸ νομικὸν καθεστὼς τῶν ἐν Ἑλλάδι κτημάτων τῶν ἱερῶν μονῶν τοῦ Ἁγίου Ὁρους ἐν *Κληρονομία* τ. 12 (1980) σ. 329-352.

465. Γ. Πρίντζιπα: Αἱ ἀρμοδιότητες τῶν διοικητικῶν ὀργάνων τοῦ Ἁγίου Ὁρους ἐν *Θεολογία* τ. 50 (1979) σ. 172-180, 424-445.

466. Ι. Σόντη: Γνωμ. διὰ τὸ ἀναπαλλοτρίωτον τῆς περιουσίας τῶν ἱερῶν μονῶν τοῦ Ἁγίου Ὁρους ἐν *EEN* τ. 43 (1976) σ. 591-592.

467-468. Πρωτ. Καβάλας 114/1980 ἐν *N.B.* τ. 29 (1981) σ. 1432 δι' ἀναγνώρισιν κυριότητος ἐπὶ ἀγιορειτικῶν ἀκινήτων, Ἐφ. Θεσσαλονίκης 234/1975 ἐν Ἀρμενόπουλος τ. 29 (1975) σ. 219 διὰ κληρονομικὴν διαδοχὴν ἀγιορειτῶν μοναχῶν.

§ 69. Δωδεκάνησος

469. Ν. 1155 τῆς 6/8 Μαΐου 1981 Περὶ ἀναγνώρισεως τῆς Πάτμου ὡς ἱερᾶς νήσου καὶ ρυθμίσεως ἐκκλησιαστικῶν τινῶν θεμάτων.

Π Ι Ν Α Ξ Σ Υ Γ Γ Ρ Α Φ Ε Ω Ν

- Ἀγγελίδη Χριστίνα 189
 Aland K. 36, 58, 59
 Alberigo J. 113, 114
 Altaner B. 54
 Amatulli A. 77
 Ἀμύδαλος Ν. 336
 Ἀναστασίου Ι. 37
 Ἀντζουλάτου-Ρετσίλα Εὐρυδίκη 371
 Arndt W. F. 57
 Arutjunova V. A. 154
- Βαβοῦσκος Κ. 129, 215, 361
 Bacchiochi S. 78
 Baldanza G. 372
 Barone-Adesi G. 79
 Barringer R. 436
 Βασίλειος Ἀτέσης πρ. Λήμνου 202, 203
 Bauer W. 57
 Beck H.-G. 38, 39, 80
 Beinert W. 251
 Βιτάλης Φ. 109
 Blanchetière F. 81
 Botte B. 247
 Braeuning P. M. 253
 Braniste E. 366
 Βρανούση Ἔρα 155, 156
 Browning R. 47
 Βρωῆνης Σπ. 201α
 Bucci O. 16, 254
 Büchler B. 309
 Burgarella F. 40
 Burgmann L. 373
 Bux N. 285
- Canart P. 204
 Canivet P. 181
 Carile A. 157
 Caron P. G. 82, 83
 Castellana P. 317
 Cavallo G. 157
 Ceran-Kosciót W. 84
 Chadwick H. 130
 Χαραλαμπίδης Στ. 374
 Χριστοφιλόπουλος Ἄν. 17
 Χριστοφιλοπούλου Αἰκατερίνη 48
 Χρυσοχοῖδης Κρ. 205
 Χρυσός Εὐ. 318
 Χρυσόστομος Κωνσταντινίδης μητροπ. Μύρων 118
- Χρυσόστομος Θέμελης μητροπ. Μεσσηνίας 211, 212
 Churruca I. de 60
 Cirkovic S. 158
 Congar Y. 319
 Crable Anna 115
 Cupane Carolina 167, 437
- Darrouzès J. 159, 160
 Dassmann E. 255
 Decker D. de 85
 Δημητρακόπουλος Φ. 161
 Δημητριάδης Β. 206
 De Stefano A. 445
 Dieten J.-L. van 187
 Διονύσιος μητροπ. Δράμας 190
 Διονύσιος Λαδόπουλος μητροπ. Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως 22
 Djurić I. 162, 325
 D'Oría F. 163
 Dossetti J. A. 113
 Dujcev I. 164
 Dumeige G. 116
 Dupuis-Massay Ginette 85
- Eid E. 375
- Featherstone J. M. 191
 Fedalto G. 256
 Fedwick P. J. 292
 Feghali J. 257
 Fenger Anne-Lene 286
 Ferguson E. 287
 Ferjancić B. 462
 Fernandez R. 317
 Ferrarese G. 73
 Floca I. 1
 Frankforter A. D. 18
 Franzen A. 258
 Feissel D. 182
 Frisch P. 183
 Fürst C. G. 259
- Galloni M. 310
 Gardasecić B. 260, 376
 Garijo Guembe M. M. 377
 Gaudemet J. 19, 378
 Gautier P. 165
 Geerard M. 55

- Geevarghese Mar Ostathios 261
 Giaccherio Marta 439
 Γιαννούλης Κ. 207
 Gibson Elsa 184
 Gingrich F. W. 57
 Giovanni L. de 87
 Girardet K. M. 88
 Girardi M. 438
 Glinka L. 20
 Gnilka Chr. 311
 Grant R. M. 61
 Greenslade S. L. 440
 Gryson R. 302
 Guillaumont A. 312

 Haile G. 192
 Halkin Fr. 193, 194, 195, 196
 Hamman A. G. 56
 Helgeland J. 62
 Herrin Judith 303
 Herrmann Elisabeth 89
 Herrmann J. 448
 Heussi K. 41
 Honings B. 379
 Horn O. 262
 Hunger H. 166, 168
 Hussey I. M. 49

 Ioannou P. P. 113
 Ionitá V. 117
 Irmischer J. 90
 Janseen L. F. 63

 Καλλίνικος Κ. 131
 Καλουτᾶς Δ. 216
 Καρμύρης Ι. 263, 264, 293
 Καρπόζηλος Α. 412
 Καρυκοπούλου Χρυσούλα 2
 Κατρᾶς Γ. 217
 Κεραμεύς Κ. 461
 Keresztes P. 64, 91
 Kilgallen J. J. 380
 Klaviter F. C. 304
 Klein R. 92
 Klijn A. F. J. 34
 Kniazeff A. 313
 Koester H. 35
 Κονιδάρης Ι. 142, 169, 410
 Κωσταράς Γ. 381
 Kötting B. 294
 Kottje R. 42
 Κωτσοβίλης Β. 21
 Κουρούσης Στ. 145
 Kresten O. 143, 166
 Krikorian M. 265
 Κρίππας Γ. 218, 219
 Kuenzel G. 266
 Κύρση-Νάκη Ἑλένη 208

 Lackner W. 197

 Λαῦτου-Θωμαδάκη Ἀγγελικὴ 93
 Λάμπρος Ε. 414
 Λάππα-Ζίζικα Εὐρυδίκη 170
 Lecuyer J. 295
 Lefebvre Ch. 382
 Λεονταρίτου Βασιλικὴ 17
 L' Huillier P. 267, 268, 288, 383
 Λιλαῖος Γ. 220, 221, 326, 327, 450, 451, 453, 454, 455, 456, 458, 461
 Lippold A. 94
 Loebmann B. 385
 Lohse E. 296, 297
 Lokin J. H. A. 31
 Lombardo G. 314
 Lozza G. 441

 Macmullen R. 95
 Mango C. 50
 Μανούσακας Μ. 171
 Μαντζουνέας Εὐ. 96, 367, 449
 Μαντζαρίδης Γ. 269
 Marella M. 270
 Μαρῖνος Ἄν. 23
 Μάρκου Γ. 204
 Matanov H. 463
 Μάτσης Ν. 146
 Mattioli U. 74
 Μάξιμος μητροπ. Σάρδεων 271
 Mazza M. 316
 Mazzoleni J. 172
 Medvedev I. P. 147
 Μειῦμάρης Ἰω. 184α
 Μενεμβισογλου Π. 119
 Merkelbach R. 348
 Merklein H. 3
 Metz R. 24
 Micle V. 368
 Μιτσιδης Α. 272
 Moeller B. 42, 43
 Monachino V. 273
 Montevecchi Orsolina 15
 Morard F. 315
 Morini E. 274
 Μπιλλάλης Ν. 198
 Μπόνης Κ. 25, 132
 Μπούμης Π. 14, 248, 252, 305, 384
 Munier Ch. 111
 Musumeci A. M. 97

 Nagel M. 153
 Nästurel P. S. 173
 Neri U. 133
 Nocera G. 98
 Normann F. 298
 Novak D. M. 99
 Ντάντης Στ. 185
 Νυσταζοπούλου-Πελεκίδου Μαρία 174

 Οικονομίδης Ν. 175
 Ostrogorsky G. 51

- Păcurariu M. 44
 Πάλλας Δ. 185
 Παναγιωτάκος Π. 362
 Παναγόπουλος Ἰ. 4, 26, 27, 28, 51
 Παντελεήμων μητροπ. Κορινθίας 5, 241
 Παπαδημητρίου Νόννα 209
 Παπαρρόδου Κ. 46
 Παπαστάθης Χ. 6
 Parlato V. 275
 Πάσχος Π. 148
 Paschoud F. 65
 Pasini C. 199
 Patlagean Evelyn 100
 Pătrulescu Gr. 134
 Pena I. 317
 Περεντίδης Στ. 306
 Perez de Heredia y Valle I. 452
 Peri V. 45
 Perria Lidia 176, 177
 Persi V. 276
 Πετριτάκης Ἰ. 144
 Petrovic M. 178
 Πέτσας Φ. 186
 Φατούρος Γ. 53
 Φειδᾶς Βλ. 7, 101, 277, 386
 Φιλιππίδης Φ. 464
 Φούσκας Κ. 75, 135
 Φραγκίστας Χ. 240
 Pietri Ch. 307
 Pintea D. 369
 Pinto de Oliveira 299
 Πιτσάκης Κ. Γ. 149
 Πιτσιούνης Γ. 278
 Poetscher W. 387
 Pohlsander H. A. 66
 Potz R. 8
 Prader J. 388
 Πρίντζιπας Γ. 360, 465
 Πρωτοπαπᾶς Ν. 209α
- Quacquarelli A. 188
- Rabello A. M. 67
 Ratzinger Josef 120
 Riedinger R. 121
 Ritter A. M. 122
 Ροδόπουλος Π. 9
 Rogers P. 76
 Ρωμανίδης Ι. 279
 Romita A. 442
 Rossum J. van 10
 Rougé I. 102
 Runciman St. 46
- Σαβράμης Δ. 52
 Σαλάχας Δ. 136, 222
- Sarkissian K. 11
 Schelkle K. H. 300
 Schelle P. W. 123
 Schillinger-Häfele Ute 68
 Schmink A. 179
 Schulz H. J. 124
 Scicolone Stefania 103, 104
 Scipioni L. I. 280
 Selb W. 246
 Σερεμέτης Δ. 29
 Sfameni Gasparro G. 443
 Siciliano I. A. 281
 Sieben H. J. 320
 Simonetti M. 444
 Slenczka R. 125
 Σόντης Ἰ. 466
 Σοφιανός Δ. 210
 Sordi Marta 69, 70, 71
 Speigl J. 105
 Σπυρόπουλος Φ. 223
 Špidlik T. 137, 389
 Spiesen J. 182
 Stanev N. 112
 Σταυρίδης Β. 321
 Σταυρίδου-Ζαφράνα Ἀλκμήνη 180
 Stempel H. A. 301
 Stockmeier P. 126, 328
- Tabancis G. 291
 Taylor J. 127
 Teoteoi T. 349
 Θεόδωρος Τζεδάκης μητρ. Λάμπης καὶ
 Σφακιών 329
 Thiriet F. E. 106
 Tibiletti C. 72
 Τηλλυρίδης Α. 213
 Τωμαδάκης Ν. 214
 Tosato A. 390
 Toyota K. 107
 Τρωιάνος Σπ. 12, 13, 30, 108, 150, 151,
 249, 323
 Trone R. H. 35
- Vasiliev A. A. 52
 Veilleux A. 200, 363
 Vogt J. 308
 Vogüé A. de 138, 139, 140, 201
 Vries W. de 282, 283
- Wal N. van der 31, 152
 Ware K. 284
 Willebrands J. 128
- Ζακυθηνός Δ. 53
 Zelzer K. 141
 Ζηζιούλας Ι. 322